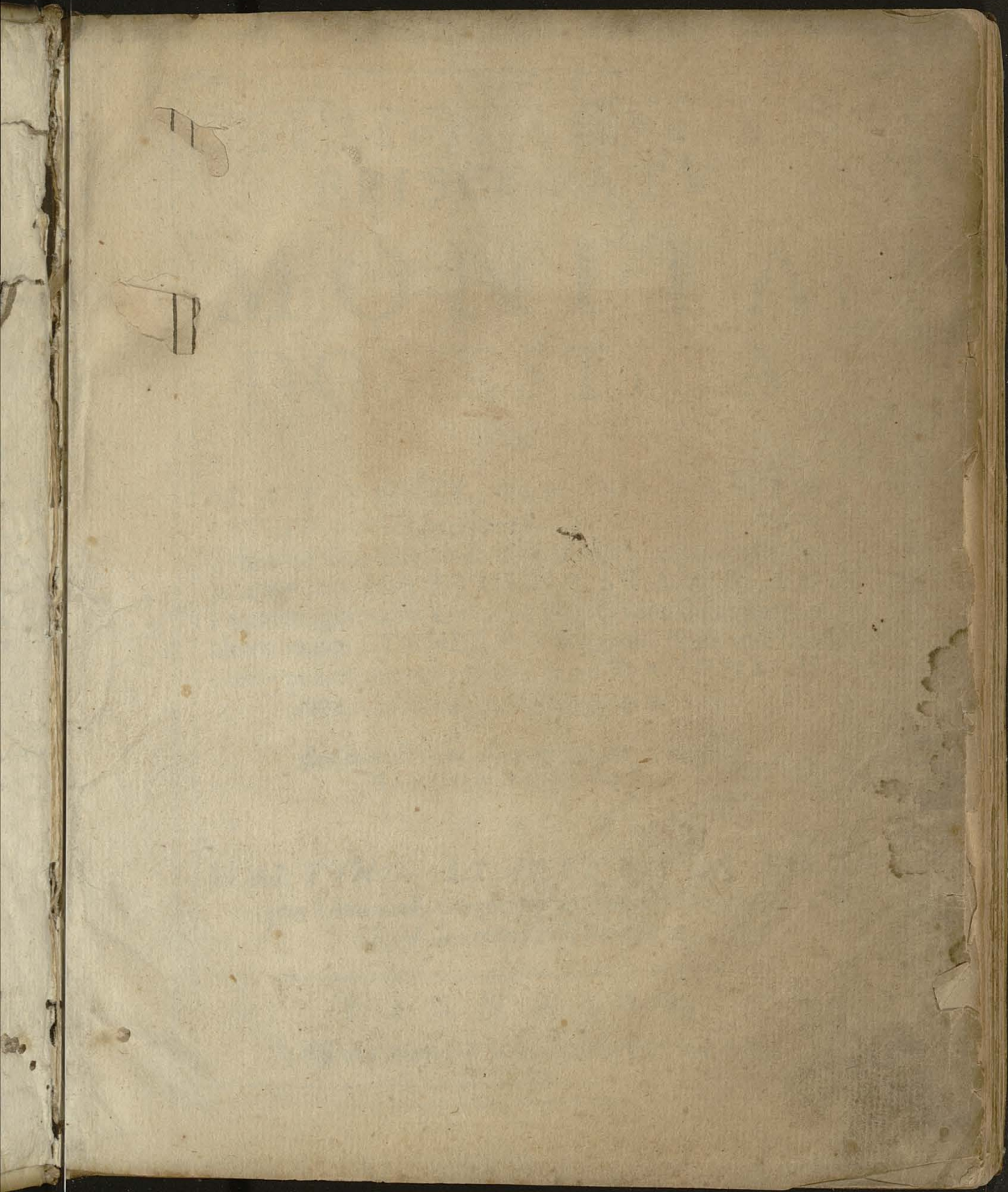

735

3109. Trauer
VII. 4. 25. 49. a. b.

18178, I.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
GRACOVENSIS.

A circular stamp of the University of Jagiello in Cracow. The text 'BIBLIOTHECA' is at the top, 'VNIV. IAGELL.' is on the sides, and 'GRACOVENSIS.' is at the bottom. In the center is a coat of arms featuring a crown on top and two crossed swords below.

35:) † C:58

DE ORTV VITA ET MORTE
MATTHIÆ DE BVZE-
NIN PSTROKONSKI, PRIMVM
PRÆMISLIENSIS.

Deinde

REGNI SVPREMI
CANCELLARIJ ET E-
PISCOPI VLADI-
SLAVIENSIS.

VARSAVIÆ,
In Officina Joannis Rossowski S. R. M. Typo-
graphi. Anno Domini, 1630.

STANISLAVS LV-

BIENSKI ABBAS TINECENSIS RE-
GIE MAIESTATIS SECRETARIVS.

IACOBO ZADZIK,

Secretario Regni Maiori Salutem & Feli-
citatem.

NON est opus, Vir Amplissime, multis vt ver-
bis tibi explicem, quantum ego Matthiae Pstro-
conio Episcopo Vladislauensi debeam. Et si enim
tua aetas non attingit ea tempora, quibus ego pene
puer ab illo e scholis euocatus, sub disciplina eius adoleui; sed
vel ex illo ipso, nihil enim vnquam ille te celauit, vel ex me,
cum olim in eodem contubernio versaremur, discere potuisti,
me fratresque meos creuisse fauore ipsius. Agnosco ego id li-
benter, & quo ad viuam semper praeferam, me illi secun-
dum Deum omnia debere. Ingratus essem si aliter sentirem,
ille enim me accitum ad se, admouit statim grauioribus curis,
exercenda industriae praebuit materiam, us qui tum summae
rei praerant, & quod caput est, SERENISS. REGI NOSTRO
monstrauit, & commendauit, effecitque vt eo etiam vita functo
alii de me non male sentirent. Totum istud fluxit ex fonte be-
neuolentiae ipsius. Vixi ego apud eum viginti prope annis di-
ctorum factorumque eius conscius, in quibus cum summum vir-
tutis & pietatis studium enitere animaduerteterem, non in
A 3 Pstro-

Pstroconium modo ingratus essem, sed in publica etiam peccatorem commoda, si ea reticerem quae breui hoc scripro comprehensa ad te mitto. Agnosces imaginem notae tibi virtutis, agnosces exemplar religiosi Sacerdotis, boni Episcopi, prudentis Senatoris, si modo nos ea ita ut erant delineare potuimus, voluimus quidem, ac ut haec narratio luculentior esset, quaedam etiam interseruimus, quae ad pernoscendas res superioribus annis actas pertinebant, in quibus describendis nonnihil nos opera ponere non te laet. Cui enim nos & nostra libentius communicemus quam ei, quem licet virtutis comes felicitas supra nos extulit, & maioribus auxit honoribus, quasi tamen vnus ex nobis esses, submittis fasces dignitatis tuae, quotiescunque te adire volumus humanissime excipis, complexu foues. Creuisti & tu, nec enim diffiteris, ex fonte disciplinae Pstroconiana, admiratus es virtutem viuentis, leges ut opinor non il libenter quae nos de illo iam vita functo scripsimus. Vera autem nos scripsisse tu testis es luculentissimus, tu idem & nos & Pstroconium tueberis contra inuidiae morsus, quanquam haec necquiquam mortuum arrosit, in quem nihil iam iuris habet. Virtus eius viuit & florescet seclis innumerabilibus. Precor Deum, ut amplitudinem tuam maioribus augeat incrementis, teque Ecclesiae Dei Reipublicae & nobis amicis tuis diu seruet incolumem. In Coenobio Tinecensi Calendis Iunii. Anno Domini, MDC. XXII.

MATTHIÆ DE BVZE-
 NIN PSTROKONSKI EPISCOPI
 CVIAVIENSIS ET POMERANIÆ.

VI primus in Polonia familiam, quæ
 Rosam gentilicij decoris insigne gerit,
 propagauerit, Poraius Diui Adalberti
 Bohemi, à quo septentrionales istæ re-
 giones fidei Christianæ rudimentis imbutæ sunt,
 frater fuisse perhibetur, cum enim Sanctissimus ille
 Antistes illustri in Bohemia familia ortus, & ob vir-
 tutes pietatemque Pragensis Ecclesiæ Episcopali di-
 gnitate ornatus, gentis eius maximis iniurijs, quæ
 eò grauiores erant, quò magis actiones populi pie-
 tatis Christianæ minimè capax, legi Diuinæ & Sa-
 crosanctis Ecclesiæ institutis aduersabantur, per-
 motus, ingrati patriam & Episcopalem sedem re-
 linquens ad exteras regiones proferendæ & augen-
 dæ Diuinæ gloriæ causa se contulisset; vlturi hanc
 contumeliam Bohemi, odio non magis in virum
 sanctum, quàm in religionem ipsam concepto, tres
 fratres eius interemerunt, totum cum stirpe delectu-
 ri genus, ni quartus Poraius nomine, præsentis
 mortis periculum euitans in Poloniam effugisset. Is
 siue Principum Poloniæ apud quos Diui Adalberti
 & nomen dum viueret, & memoria, posteaquam
 fuso pro Christo sanguine, ad cælestem patriam mi-
 grasset

148.

Gentilitij
 Rosarū in
 Polonia
 stemmatis
 origo.
 Poraius S.
 Adalberti
 frater gen-
 tis prin-
 cepts.

149.
Rosarum
gentis per
diuersas fa-
milias pro-
pagatio.

Ab eadem
firpe pro-
fecta Buzeniorū do-
mus vetu-
tissima.

150.
Rosarum
Gentis viri
illustres.

Ioannes
Grusczini-
us Archie-
piscopus
Gnesnensis

Creslaus
Curosuanscius Episc.
Vladislau.

Andreas de
Boriszeuice Archie-
pisc. Gne-
sensis.

grasset, clara & accepta erat, indulgentiâ, siue quod magis existimandum est, Dei singulari gratia incrementis eius fauente, non multo tempore in tantum creuit, vt posteri ipsius & opibus, & dignitate, ceteris, quæ vnquam in Polonia claræ & illustres fuerant, familijs pares essent: sed cum ex hac stirpe nati furculi in diuersis Regni partibus nouas deinde sub alijs nominibus familias produxissent, gentilitiaque Rosarum signa diuersis ex causis immutassent, Buzeniorum domus à primo originis initio in Siradiensi Territorio sedem fixit, vbi Buzeninum oppidum ab eiusdem nominis non ignobili in Bohemia loco mutuato vocabulo à Poratio conditum, à quo Buzeniorum etiam familia appellationem sortita est, antiqua gentis primordia ostendit; cuius Boleslao qui rebus fortiter in bello gestis Audacis nomē sibi peperit regnante, annales nostros euoluēti non ignota est memoria. Posteriori verò tempore ferax virtutum & magnorum virorum illa propago ita adoleuit, vt & in toga & in bello singulari laudis & gloriæ, incremento enituerit; proximo quidem superiori seculo Ioannes Grusczinius Archiepiscopus Gnesnensis, & Creslaus Curosuanscius Episcopus Vladislauensis, vterque Rosarum domo orti, & Buzeniorum cognati, vetusti nominis splendorem recentibus auxere titulis; Grusczinius eò felicius, quòd Andream cognomento Rozam de Boriszeuice (vicus is ditionis Buzeniorum nostra memoria fuit.) successorem, in Archiepiscopatu Gnesnē-

Gneſnenſi ſua promotione potiffimùm ad eum dignitatis gradum euectum reliquerit. Curoſuanci-
 us verò Ioannem Laſcum gente Corabitam Roſeæ
 familiæ conſanguineum virum omni memoria di-
 gnum ad ſimile faſtigium protulerit, qui à Creſlao
 quidem educatus, atq; publicis Regni Magiſtrati-
 bus gerendis admotus, ab Andrea verò Roza Ar-
 chiepifcopo adoptatus, virique & Creſlao & An-
 dreæ fixis eorum memoriæ poſt mortem monumen-
 tis gratiam retulit. Creſlao quidem in Eccleſia
 Vladislaien. his in marmore, ex quibus grati ani-
 mi ſignificationem quiuis facile elicere poteſt ſcul-
 ptis verbis: Creſlao de Curoſuanki Epifcopo Vla-
 diſlaienſi, Ioannes de Laſko Archiepiſcopus Gne-
 ſnenſis cliens Patrono. Andreæ verò in Gneſnen.
 Eccleſia monumentum erexit, his inter alia additis.
 Adoptionis memor totam deniq; Buzeniorum cõ-
 plexus ſuo patrociniò familiam, à qua proximè tan-
 tis auctus erat beneficijs. Spithconem quidem de
 Buzenin magnum proximè defuncti Matthiæ Epi-
 ſcopi, cuius memoriam prodimus, patruum Sacer-
 dotio & Canonicatu Gneſnen. inſigniuit, cæteros
 verò ſuo fauore ad ampliores fortunas prouexit, è
 quibus Hieronymus de Buzenin Supremus Regni
 Theſaurarius vir, vt Velleij vtar verbis, in tantum
 laudandus in quantum virtus intelligi poteſt, Sigif-
 mundi Auguſti Regis gratia mulum floruit, frater
 verò ipſius Petrus Iudex Siradienſis Terræ, quam-
 uis infra Senatoriam dignitatem conſtituiſſet, non

Ioan. La-
 ſcus Ko-
 rabita in e-
 andem fa-
 miliã ado-
 ptatus.

In ſuos a-
 doptatores
 quam gra-
 tus.

151.

Spithco de
 Buzenin
 Can. Gne-
 ſnen. Mat-
 thiæ Pſro-
 konij patru-
 us.

Hierony-
 mus de Bu-
 zenin ſu-
 premus Re-
 gni Theſau-
 rarius.

mino-

Petrus de
Buzenin
Terræ Si-
radien. lu-
dex.

Ioan. de
Buzenin
Capit. O-
strzeszoui-
ensis.

Hieroni-
mus de Bu-
zenin Ca-
stell. Sira-
dien.

152.

In Buzeni-
orum Gen-
tem quis
prior Pstro-
koniorum
appellatio-
nē intulit

Ioannis de
Buzenin
Pstrokon-
ski pro pa-
tria res for-
titer gesta.

Elus mors
gloriosa &

minore tamen virtutis, & probitatis opinione apud omnes fuit, vterque quidem infelici quodam æui illius fato relicta Ecclesia Catholica ad Lutheri dogma descuerat, quo fortasse factum est vt Thesaurarij mascula soboles in filijs eius extincta sit, Petri verò cum is filios duos reliquisset, alter quidem eorum Ioannes Capitaneus Ostrzeszouiensis magnæ expectationis iuuenis, & REGI Stephano acceptissimus, in ipso orientis fortunæ cursu immatura morte interceptus, magno cum omnium, tum Regis ipsius dolore, cælebs ad huc in viuis esse desijt. Hieronymus proximè Siradiensis Castellanus doctrina, pietate, Catholicæ religionis professione, commendatus, animo liberali & excelso, dignus maioribus suis, qui relictis quatuor filijs, qui etiam nunc superstites sunt, ne nomen Buzeniorum interiret effecit. Sed nos his prætermisissis ad nostra veniamus. Ioannes de Buzenin, qui primus quod in diuisione, paternæ hæreditatis villâ Pstrokonie trium fluuio- rum, Vartæ nimirum Grabicæ, & Vidauicæ concursu nobilis, cum adiacentibus prædijs ei cessisset, Pstroconius appellatus est, susceptis duobus filijs, bello, quod Casimirus Iagelloniades cõiunctis cum Vladislao filio Bohemorum Rege, ad Vratislauriam copijs, contra Matthiam Regem Hungariæ, non multum prosperis auspicijs gessit, dum acrius quàm cautiùs murum subit, occisus, quam naturæ debebat REGI & Patriæ gloriose vitã impendit, vxore vidua & impuberibus liberis relictis, è quibus Zbigneus sacris

sacris initiatus vt supra memorauī Canonicus Gne-
 fnen. fuit, alter Matthias, cū ad maturiorem æta-
 tem perueniffet, meritis aliquot annorum ſtipen-
 dijs Margaritam Tarnouiam cum dotalibus prædijs
 in Cuiauen. Terra, vxorem duxit (cuius altera ſo-
 ror Sieracouio, ex qua Ioannes Palatinus Lancici-
 en. ſui temporis Senatorij Ordinis Princeps, qui om-
 nia ſua incrementa ſibi debuit, natus eſt, nupta
 fuit) ſæminam matronali pudicitia, & ſingulari
 quodā pietatis ſtudio præſtantem, quæ marito tres
 filios Zbigneum, Ioannem, & Iacobum, aliquot
 item filias, è quibus vna Agnes auia mea materna
 fuit, enixa, mox vidua reliquum ætatis tempus re-
 ligioſiſſimè tranſegit, è filijs Ioannes Caſtellanus
 Conantiſis in Cuiavia ſingulari prudentiæ & inte-
 gritatis laude floruit. Iacobus iuris patrij intelli-
 gentiſſimus maturitate quadam iudicij ita excellu-
 it, vt eo nomine à cunctis magni æſtimaretur, mul-
 tique è proceribus illius potiſſimū conſilij nite-
 rentur. Zbigneus natu maior, animi & corporis
 dotibus inſignis, cum primis annis militiæ deditus,
 & in patria & apud exterarum nationum, in Hungaricis
 expeditionibus multis emeritis ſtipendijs, non exi-
 guam bellicæ laudis gloriam ſibi paraſſet, demū
 ducta vxore Barbara de Gaiewniki, Ioannis Lu-
 branſcij Episcopi Poſnantiſis, notæ ſanctitatis
 Antiftitis, ex ſorore nepte, omnibus ijs quæ caſtam,
 piam pudicamq; decent mulierem dotibus ornata,
 duos filios ſuſtulit Matthiam & Ioannem, quorum

poſteritas,
 Matthias &
 Zbigneus.

Matthiæ ex
 Margarita
 Tarnouia
 ſuſcepti fi-
 lij.

Ioannes
 Caſtella-
 nus Cona-
 riſis.

Iacobus

153.

& Zbigne-
 us cū Bar-
 bara de
 Gaiewniki
 Matthiæ
 Pſtrokon-
 ſki Episco-
 pi Vladila-
 uien. pro-
 genitores.

Ioan. Mat-
 thiæ frater
 Caſtella-
 vielunen.

154
Matthiæ
prodigiosa
infantia.

Semestris
infans penè
suffocatus
matris vo-
to vitæ re-
stituitur.

Triennis
in fluuio
submersus
miraculose
in ripam in-
columis
extrahitur.

iste ingenio non minus, quam frater excellens, atq; literis non mediocriter imbutus, & sustinendis quibuscunq; Magistratibus par, è duabus vxoribus susceptis liberis ad Castellanatum Vielunen. promotus, minor septem annis natu maiori fratri biennio præmortuus est. Matthiæ pueri adhuc & infantis futuram magnitudinem non dubijs præfagijs Deus significare voluit, quorum illud memoria dignum, cum vix dum semestris in lecto positus, iniectis per famulam à recenti lotione madidis adhuc lineis vestibus oppressus esset, ac re serò animaduersa, iam ferè exanimis spumas ore voluens inde extraheretur, omnibus actum esse de illo credentibus, sola mater illius fœmina pijsissima, magno inconcussæ fidei ardore prostrata in terram ad vota precesque cōfugit, & si puerulo Deus vitam, quam ægrè iam trahebat restituere dignaretur, se cum sacro Altari addicturam, & diuino seruitio mancipaturam sanctè promittit. Vix dicta finierat, cum illi renunciatur puerum planè ac si nihil aduersi ei accidisset ad se redijse. Non minus id quod referam admirationem mouet. Puer idem trium quatuorue annorum cum æqualibus suis colludens, impulsu vnus seu fortuito lapsu, in profluentem Vartæ rapidi & verticosi fluminis aquam decidit, focijsq; puerili metu, ne res proderetur diffugientibus omni destitutus humano auxilio, mira quadam Dei cura seruatur; fortè fortuna hauriendæ aquæ causa quidam è famulis eò veniens, puerulum ita immersum, vt aqua penè vnus cubiti

cubiti altitudine supremo capitis illius vertici superfunderetur, erecto tamen totius corpusculi trunco quietè & miraculose sedentem conspicatur, haud dubiè suffocatum credens inde extrahit, sed continuo vegetum, ac omnis noxe expertem repertum domum reducit incolumem. Ne primis ætatis annis prauæ conuersationis confortio tener pueruli animus inficeretur, mater sollicita & diligenti cura illius minimas actiones explorare solita cauit, illud identidem frequenti sermone auribus eius occinens: Matthia tu Deo & Altari eius desponsus es, quamobrem ita te geras, vt cum ad maturiorem ætatem perueneris dignus ea statione cui te deuoui esse possis. His ille cohortationibus excitatus talem se semper præstitit, vt in illa ætate, cui omnium cõcessione leues & ioculares lusum permittuntur, Matthias senili quadam prudentia & morum grauitate, non modò coætaneis, sed natu quoque maioribus ad omnes honestas actiones, ac præcipuè pietatis studia exemplo & incitamento esset, cunctosque in sui admirationem accenderet. Cognita hac eius indole Hieronymus Buzenski Supremus Regni Thesaurarius, vltro à patre illius poposcit suis impensis & cura in spem amplioris fortunæ educandū eam sibi traderet. Honorifica ea & percommoda videri poterat inuitatio, nam Buzinio multum opibus & Regia gratia pollenti faciliè erat proferre iuuenem, & ad altiores dignitatis gradus maturè euehere, cum is non modò cognati sanguinis liberos,

B 2

sed ali-

155.

Eius pueritiam Mater pijs admonitionibus informat & sponsonem voti qua Deo obligatus erat inculcat.

Matthiæ in pueritia senilis morū maturitas.

156.

Matthiam filium Buzenio Thesaurario ad educandū deposcenti, tanquam hæresi deprauato, mater pia tradere renuit.

sed alienos etiam in quibus aliquid ingenuum & liberale animaduertisset, sua beneficentia & liberalitate prosequi, & quod aiunt tollere humo solitus esset; ac pater quidem facile fortasse voluntati Bazeni parauisset, verum mater verita, ne si puer homini malè de religione Catholica sentienti, ad eius arbitrium educandus traderetur, peruersarum doctrinarum magistros nactus, religionis Catholice iacturam faceret, obstitit omninò, seque etsi tenuiori fortè impensa, proprijs facultatibus alimenta literis opèram nauaturo filio suppeditaturam recepit. lam in Vidauen. & Siradien. ludis literarijs tantum profecerat, vt ad capeffenda Eloquencie & Philosophiæ studia idoneus haberetur, quare Decimum sextum agens ætatis annum Cracouiam mittitur. Florebat eò tempore Academia excellentibus & in omni facultate eruditis viris, hos Matthias nactus, ac inter alios Stanislaum Socolouium (cuius nomen doctissimi editi libri satis celebre, & nullo vnquam tempore intermoriturum reddiderunt, quem postea Regis Stephani Theologũ, ac Cracouiensis Canonicum vidimus) quò ille amico & magistro vsus, non humaniora modò studia, ac Græcas literas percepit, verum etiam Diuinae humanæq; sapientiæ reconditos fontes ita auidè hausit, vt quinque circiter in eò studio exactis annis cum discendi promptitudine, ac solertis ingenij acumine & viuacitate cunctis anteiret, non eruditus modò, sed cumulatè doctus euaderet. Non præ-

termit-

157.

A Scholis
triuialibus
Cracouiam
studiorum
causa mit-
titur.

termittam hoc loco id quod ab ignaris rerum temere in suspicionem vocatur, ac si ille eò tempore quo Cracouiæ morabatur, habitum fratrum, quos Diui Francisci institutum secutos de obseruantia appellant, suscepisset, diluere; etsi enim religionis desiderium nemini in probrum cedere debeat, laudemque magis quam vituperium mereatur, tamen leuitatis cuiusdam & inconstantia nota, quæ in amplectendo & continuo deserendo hoc vel illo vitæ statu potissimum conspicitur, à Pstroconio nobis remouenda est. Eius igitur fabulæ hoc erat initium. Adolescentulo adhuc vix dum decimum quartum annum ætatis egresso, pater Ioannes Pstrokowski Castellanus Conariensis, Præposituram Iuniuladislauensem à Sigismundo Augusto Rege impetrauerat, rationibus illius accisis eo modo consulturus, eius Sacerdotij onere, cui cura quoque animarum annexa erat, se conscientiamque suam grauari sentiens Pstroconius, vt primum Cracouiam venit, communicato cum pijs & religiosis viris consilio, patre & parentibus significat se tam tenera ætate munus hoc obire non posse, ac proinde se eo Sacerdotio abdicare velle, cum verò illi ne id faceret vetarent, vel si fecisset, se impensas quibus captum, studiorum cursum prosequeretur, deinceps non suppeditaturos minarentur, ille generosa quadam animi magnitudine cuncta salutis animæ postponenda existimans iuri eius Præposituræ inconsultis parentibus renunciat, & cum non ignoraret suos id

158.
Inouadiæ-
si Præposi-
turæ renū-
tiat; inde
nata de S.
Francisci
suscepto
habitu fa-
bula.

ægrè laturos, vicissim ipse sibi rationibusque suis aliter se prospecturum ostendit, inde nata ea suspicio, vt cum frequentes cum Monachis Bernardinis, è quibus vnum singulari quadam veneratione colebat, sermones misceret, de suscipiendo illorum instituto consilia agitare existimaretur, id postquam parentibus renunciatum esset, continuo moliori responso recreatum, benè de sua erga se indulgentia, & liberalitatè sperare iubent, se curaturos deinceps ne quid illi deesset, sic omnis illa sollicitudo præpostero & præcoci, benè fortasse sed non secundum eorum qui cælestia curant sensum cupientis patruî studio iuueni iniecta, eximia illius constantiâ superata est. Sed vt ad incæptam narrationis seriem redeamus; cùm Henricus Valesius summo totius Poloniæ concursu Regio Diademate Cracouiæ insigniretur, venerat eò etiam Ioannes Sieracouius Palatinus Lanciciensis, is Pstroconium ad se vocatum & benigne acceptum, posteaquam ingenij & industriæ ipsius exploratis viribus eum tantum in studijs profecisse animaduertisset, vt à scholastico puluere cum amoueri, & rebus agendis adhiberi maturum iam existimaret, cum eò tempore Rege peregrini sermonis rebus præsidente, non aliter nisi Latine vel in Senatu sententia dici, vel in priuatis colloquijs cum Rege agi posset, ille in omnibus Pstroconij vsus operâ iuueni elegantiam scriptiõis florenti ostentandæ industriæ & parandæ gloriæ campum patefecit. Carnouius sanè Episcopus Cuiaviensis,

vira-

159.

E scholis
euocatus,
Ioanni Sieracouio
Palatino Lanciciensi
sui probat in
latino sermone
progressum.

Eiusdem
stijli lau-

vir acris & perspicacis iudicij, cum in vnam & alteram Pstroconij lucubrationem incidisset percontatus cuius ingenij fetus ille esset, ac Sieracovius iuuenis cuiusdam recenter e schola a se producti opera se hac in re vti respondisset, nequaquam iuuenilem sed longo ac diuturno vsu paratum cum stylum sibi videri confirmavit. Delectatus ea sui Pstroconij laude Sieracovius domum regrediens eum secum abducit, ea tempestate Sieracovius in ea apud omnes fuit opinione, vt nemo illo antiquitatis peritior, nemo legum & institutorum patrie scientior, & qui in explicandis arduis & difficillimis consilijs singulari quadam facilitate magis polleret haberetur, eam famam de se temporibus adhuc Sigismundi Primi cum iuuenis admodum in Reipub. negocijs versaretur, ac mox Regni esset Referendarius concitauerat, diuturnoque rerum vsu summam auctoritatem sibi comparauerat, adeo vt homo mediocri & equestri tantum loco natus, ob insignes animi & ingenij dotes ac heroicas virtutes ad summum dignitatis gradum euectus fuerit, ac inter eos qui Principem in Senatu locum tenebant non postremus censeretur. Nactus is Pstroconij consanguinei sui solers & docile ingenium, quidquid ad pernoscendum Reipub. statum pertineret, quae legum & institutorum patrie origo, quae ratio gubernandae & administrandae Reipub. qui Regiae potestatis vel Senatoriae functionis modus, quae partes Equestri Ordinis essent, qui expediendorum consiliorum ordo, talia discen-

dator Carn-
konius Epi-
scopus Vla-
dislauien-
sis.

160.
Sierakouius
Palatinus
Lancien. Sena-
tor consum-
matissimus
formator
Pstrokonij.

discendi auido iuueni frequenti sermone ingerens, ac identidem acta prioris æui & monumenta maiorum, ac præcipue temporis sui res gestas legendas proponens, maiori earum rerum cognoscendarum, quæ aliquando sibi & patriæ vsui essent studio accendit. Nec ille deerat sedulus à narrantis penderè ore, de rebus dubijs percontari, & quæ ipse in scholis didicerat, & ex Aristotelis doctrina hauserat, ad vsum eorum, quæ à viro in rebus experto dicebantur accommodare, denique nullum tempus occasionemue quâ non aliquid disceret prætermittere.

161.

Pstrokonium cū nepotibus suis in Germaniam ablegat.

Sic maturescente iudicio etsi dignum existimaret Sieracouius, qui rebus agendis admoueretur, tamē non ignarus admodum necessariam esse ijs, qui in Repub. versantur Germanicæ linguæ notitiam, vnâ cum nepotibus suis Ioanne & Martino (quorum alter Brestensis, Inoulodensis alter Castellanus auiti decoris splendorem Senatoria dignitate nunc præclare tuentur) in Germaniam ablegat, id quidem parum consulto, quòd Vratislauri primùm, mox Golbergæ, locis Hæretica labe infectis eos manere voluisset, verùm id fortasse idcirco ab eo factum, quòd cūm satis perspectum haberet Pstroconij maturi iudicij robur, vt eo præsentem nullum ab eiusmodi peste nepotibus suis imminere periculum existimauerit; possem hîc commemorare, quæ pudicitia & castitatis pericula adierit, tūm iuuenis forma & ætate florens, & quàm procaciter humani generis hoste insidias struente à fæminis appetitus fuerit, ille qui-

162.

Pudicitia & Castitatis cultor diligens; Pstrokonius.

le quidem bis teruè diuinitùs planè à turpi lapsu se
 seruatum esse, cùm pios & ad virtutem cohortato-
 rios nobiscum cōferret sermones referebat, in eoq; 163.
 singulare & plane manifestum Dei adfuisse sibi au-
 xilium, profusis ob tanti beneficij memoriam la-
 chrimis memorabat. Non diu ei discendæ Germa-
 nicæ linguæ causâ morandum illic fuit, nam cùm
 excellenti memoriâ polleret, paulò plus vno ei rei
 impenso anno tantum profecit, vt expeditè sermo-
 ne illo vti posset, eumque in omni deinceps vita fa-
 miliarem haberet. Inde vbi redijt doctus iam antea
 multorum exemplis neminem qui patrij iuris saltem
 prima rudimenta non nossent, aliquid nominis sibi
 comparare posse, cumq; hæc iuris noticia non aliter,
 quam vsu comparari soleat, isq; potissimum in ijs
 locis, in quibus à Regijs præfectis ius dicitur vigeat,
 eo se hortante Sieracouio contulit, atque in Siradi-
 ensis Castri, vt vocant, Cancellaria vnum circiter
 annum istius rei causâ egit, tantaque sedulitate ei
 studio incubuit, vt nouitius mox veteranos, & di-
 uturna fori consuetudine exercitatos singularis iu-
 dicij acumine superaret, cunctis verò singulari mo-
 destiâ & pietatis studio exemplo esset, ita locus is
 qui ob inueteratam licentiam corruptela iuuentutis
 vulgò existimatur, Pstroconij incorruptos mores
 & castum pudicumq; vitæ genus adeò non interuer-
 tit, vt ille multorum testimonio eam laudem asse-
 cutus fuerit vicissim, vt eos quorum societate ne-
 corrumpetur periculum erat, honestissimarum
 C actio-

Hortatu
 Sieracouij
 Cancellariæ
 Castrensi
 Siradiæ in-
 cumbit.

Inter vitæ
 licentiosæ
 sodales in-
 corruptus,
 imò corru-
 ptorum cō-
 sor.

164.
Pstrokonium Sierakouius Carnkouio, inter domesticos adlegendū cōmendat.

Repulsam primò passus culpa Sieracouij.

Postmodū humanissimè in domesticum atq; adeò in filium receptus.

actionum admiratione ad virtutis studium sui que imitationem pertraheret, & multi ob eam causam, ex ijs quibus tanti viri consortio frui contigerat, non magis iuris periti, quam virtutis studiosi euaserint. Sic efformatum & ad maiora nitentem maturum annis & iudicio pollentem vocat ad se Sieracouius, & quem vitæ statum amplecti vellet sciscitatum, cum is dudum sibi destinatum respondisset sacris Ordinibus initiari, probato eius consilio Stanislao Carnkouio Episcopo Vladislauensi, vt sub eius viri auspicijs vitæ Ecclesiasticæ primordia iniret, tradendum cōmendandumq; proponit. Sed Carnkouius quòd eo tempore nescio quid simulcatis sibi cum Sieracouio intercederet, primam pro Pstroconio eius petitionem reiecit, mox eundem ad se negocij cuiusdam causâ missum, ac strenuè illud obuentem, obiectasque quæstiones (agebatur de matrimonio viri cuiusdam nobilis ritè, an perperam illud contractum esset) prudenter dissoluentem: Tune es, inquit Carnkouius, à Palatino Lanciciensi mihi commendatus, eo annuente subinfert ille. Quod in gratiam Palatini facere recusavi, id exploratæ tuæ industriæ tribuo, teque libens volensque in numerum meorum adscribo. Deinceps (verba ipsa pono) ego tibi ero in patrem tu mihi in filium: ea sponsione sibi obligatum ac sacris initiatum intimis suis cogitationibus adhibet, ingenium excellēs sed modestum, aliàs laude, non nunquam cohortatione accendit, ostentandæ industriæ occasiones submin

subministrat, æmulatione deniq; alieni laboris modestiam ipsius excitat. Nemo Carncouio exercendæ iuuentutis prudentior, vel tractandorum ingeniorum solertior vaquam fuit, nemo qui plures educationis suæ alumnos in lucem productos, ac summis postea in Repub. magistratibus functos protulerit, cum in eius aula non industria modò ac arduorum quorumcunque negociorum tractatio, verùm singularis omnium vitutum æmulatione, & pietatis studium vigeret, ac complures non doctrina modò, sed generis etiam nobilitate præstantes sibi eum ducem & magistrum legerent, ac ille cuiuscunque ingenij indagator diligens, alterius operâ in obeundis legationibus vti, hunc scribendis literis præficere, illum euoluendis maiorum monumentis, alium præsentis æui rebus gestis mandandis memoriæ adhibere, alterius industriam quantum in sacris ad populū faciendis sermonibus posset explorare, omnes denique intentos esse iubere, ac singulorum laboris pensa frequenter reposcere, nec quenquam otio torpescere pati, laudare promptos, segnes reprehendere. In ea virtutis palæstra, eum duos annos Pstroconius summa cum laude versatus esset, tantū sibi nomen apud Carncouium comparauit, vt è numero aliorum secernendum, & accuratiori studio prouehendum iudicaret, quare pecuniâ instructum Romam eum ire iubet, vt in vrbe Ecclesiasticæ disciplinæ & pietatis magistra Sacrorum Canonum studio tempus impenderet, haud segniter ille arripit.

165.

Carncouij
Episcopi
aula, iuuentutis Polonæ in omni genere virtutis ac disciplinæ exercendi palæstra.

166.

Ibi loci re-
dè institu-
tus Pstro-
conius no-
mini & im-
penis Car-
couij Romæ
proficiscitur.

occasionem eruditionis cumulandæ, & quanquam huic potissimum curæ intentus, vt Canoniarum Sanctionum notitiam sibi compararet, tamen alijs quoque doctoribus horas succisinas dabat, miratus præcipue Muretum veteris Eloquentiæ splendorē, magno & non infelici conatu in vrbe restituentem.

167

Mira Dei
citra Pstro-
conium vi-
ribus & pe-
cunia defi-
cientem
Romæ pro-
videntia.

Petri Wol-
ski Episco-
pi Plocen-
sis egregia
in Pstroco-
nium labo-
rantē mu-
nificencia.

Hæc agentem Pstroconium nec valetudini parcentem morbus oppressit, quo cum non nisi loci mutatione leuari posset, Mediciq; vrbe excedendum suaderent, ac pecunia ad suscipiendum iter deesset, cum parentes eum Carnouij impensis sustentari existimarent. Carnouius verò vt sit absentis facile obliuisceretur, vt aliàs sic & eo tempore, singularem opem Diuinam rebus suis angustis sensit Pstroconius, nam cum Petrus Wolski Episcopus Plocensis Regis Stephani nomine publica apud Pontificem Gregorium XIII. legatione functus, ab Vrbe domum rediens in itinere intalexisset hac eum vrgeri necessitate, continuò mandauit suis in vrbe procuratoribus curarent diligenter ne quid Pstroconio deesset, & si res eius ita postularent com meatu instructum Vrbe expedirent, qua liberalitate ille subleuatus, nondum satis confirmata valetudine, non ultra Romani aëris pestilentem auram ferre valens itineri se dedit, & inuitantem ad se omniaq; liberalissimè pollicentem Episcopum, breui consecutus humanissimè ab eo excipitur; iam eodem curru quo ipse vehabatur receptum, mensæq; suæ adhibitum continuò quanti virtutem doctrinamq; eius æstimaret ostendit.

stendit, nec Pstroconius quidquam sibi eo nomine arrogare, sed modestia cum omnibus, obsequio cū patrono certare, quo factum est vt cū pleriq; è veteribus Episcopi familiaribus initio ferrent iniqui-
 ūs, eum sibi in contubernio anteferri, mox cognito eo inuidiam amore commutarint, iudiciumq; Episcopi in præferendo cæteris Pstroconio spontè laudarent. Iam Carnouius Regis Stephani promotione Archiepiscopus Gnesnensis renunciatus erat, quem Episcopus Plocensis tam longinqua peracta peregrinatione simul honoris & veteris amicitiae causa vt inuiseret Louicium ex itinere diuerterat, in cuius comitatu cū Archiepiscopus Pstroconium conspicatus esset, quærit quid ibi ageret? enimuero Episcopus, meus est, inquit, Pstroconius, quem à te neglectum ego ab vrbe mecum eduxi. Sed Archiepiscopo suum itidem eum esse asserente, ac prioris iuris prærogatiuam proferente certamen amoris plenum inter eos intercessit, sed postremò cessit vt par erat Episcopus Archiepiscopo, Pstroconiumq; commendationis suæ accessione in præcipuo gratiæ loco apud Archiepiscopum reposuit; quanquam virtus eius satis per se commendabilis non multum alieni suffragij indigeret, cum nullum esset ita arduum & difficile negocium, cui ille summa cum laude sustinendo par non esset, omniaque sibi demandata munia ea dexteritate obiret, vt præclara illius animi & ingenij vis vno omnium consensu prædicaretur, ille in obeundis legationibus suam potissimū industri-

168.

Inter Carnouium & Volscium de retinendo apud se Pstroconio certamen.

Archiepiscopo accessit Pstroconius.

industriam probabat Carncouio, illius in diiudicandis maioris momenti causis, in explicandis consilijs, in tractandis negocijs prudentia eminebat. Breui quidem ille laboris & industriæ suæ ipsiusmet Carncouij iudicio præmium tulit, nam cum Præpositura Louiciensis Sacerdotium nobile & ferè primum ex ijs, quorum Archiepiscopus suo arbitrio conferendorum potestatem habet vacaret, multiq; id sibi deferri peterent, ac vnus è nepotibus Archiepiscopi iuuenis admodum, ac penè puer inter competitores emineret, Carncouius præter eorum consuetudinem, qui plerumque nepotibus suis ita additi sunt, vt cæteros quamuis digniores illis postponant, plusq; speratæ suorum, quàm exploratæ aliorum virtuti tribuunt, maiorem meritorum, quàm sanguinis rationem sibi habendâ existimans, Pstroconium iam antea Canoniatu Gnesnensi à se actum, Præpositum Louicensem renunciat. Non tam fortunarum suarum incremento, quàm eximio Patroni de se iudicio, lætus Pstroconius suscepto Præsbyteratus ordine, singulari quodam pietatis ardore incensus, quasi tum primum ad subeundum sacri muneris officium se accingeret, nouis ijsq; accuratissimis se munire præsidijs, ad omnem occasionem intentus esse, cum alijs sacræ obseruantia pijs operibus, tum singulis cuiuslibet hebdomadæ sextis ferijs cibi potusq; omninò abstinens, inedia sponte sibi indictâ corpus macerare, cuncta exactioris vitæ instituta complecti, nec quidquam quod ad coercen-

169.

Post multa
virtutis &
industriæ
experimē-
ta Præposi-
tura Loui-
cienfis ab
Archiepi-
scopo defer-
tur Pstro-
conio, post
delatum
paulò ante
Canonica-
tum Gne-
snensem.

170.

Sacerdotio
præditus
quam piam
vitam in-
stiterit
Pstroconi-
us.

cōdērendos domandosq; effrenatos animi motus
 pertineret prætermittere. Nec defuit ad ardua ten-
 denti certaminis occasio, nam cum ij qui sua merita
 proprio iudicio metientes se præteritos, opimumq;
 sacerdotium quod spe deuorant, ad alterum dela-
 tum viderent, cæcâ acti inuidiâ credulas Archiepi-
 scopi aures varijs onerant opinionibus, iuuenem
 Pstroconium nec tantoperè meritum, nimium esse,
 fortunis auctum, moderaretur suam liberalitatem,
 detraheret Præposituræ decimas, easq; alijs qui me-
 ritis Pstroconio præstarent largiretur, quod cum
 Archiepiscopus se facturum ostendisset, indignum
 ratus Pstroconius sibi eam fieri iniuriam, magnitu-
 dine quadam animi incensus, cessurum se potius
 beneficio, quam passurum vt sacerdotij cuius ille,
 possessor esset vetusta dos distraheretur respondit,
 cumque contra inimici acriter niterentur, ille verò
 constanter resisteret, Archiepiscopus postremò ma-
 turiori vsus iudicio, ne ius quæsitum alteri interci-
 dere velle videretur, Pstroconium amplius eo no-
 mine interpellare noluit. Agebatur tum annus su-
 pra Millesimum Quingentesimum Octuagesimus
 quartus, quo tota ferè Polonia ingenti metu percul-
 sa in magna rerum nouarum erat expectatione, id
 ea occasione accidit, Ioannes Zamoyscius Regni
 Supremus Cancellarius & Exercitum Præfectus Sa-
 muelem Zborouium illustri ortum familia, sed ob
 cædem Vapouij sub Henrico Rege proscriptum in
 Territorio Cracouiensi præhensum iussu Regio su-
 premo

171.
 Emulorū
 impugna-
 tur inuidia

A. D.

1584.

172.
 Res pertur-
 bata inter
 Polonia
 proceres.

premo supplicio affecerat, grauior plerisque ea videbatur animaduersio quàm leges Regni permitterent, Rexq; ad tantam atrocitatem consilio Zamoyscij impulsus esse credebatur, fremebantque passim omnes Zborouianæ sectæ amici, quorum pro generis splendore auitisque opibus magna per totâ Poloniam erat copia, licuisse tantum vni homini nuper gratiâ Regiâ summis magistratibus ornato, vt priuato arbitrio sinistra legum interpretatione ad perniciem libertatis Polonæ nouo & nunquam antea audito exemplo abuteretur. Igitur plerique, Proceres ac inter eos Princeps Senatû Carncouius, infecti partium fauore, pro Zborouijs in proximis Regni Comitijis niti constituerant. Sed Pstroconius conspicatus quanto Archiepiscopi periculo, quantâ Regiæ gratiæ erga statum Ecclesiasticum iactura id futurum esset, si Carncouius cum factione Regi aduersa, quæ magna parte ex Hæreticis constabat se coniungeret, sagaci persuasione mentem eius ab eiusmodi cogitatione auertit, tantumque effecit, vt Archiepiscopus seruato dignitatis Archiepiscopalis tenore, nec Regi blandiretur, & præcoces Zborouiorum impetus intempestiuasque minas moderatis consilijs temperaret. Successit postea, Regis Stephani mors, Interregnumq; in ipso inimicitarum feruore atque tali Reipub. statu, vt de ea actum esse gnari rerum æstimatores non immerito putarent. Summa rei, more institutoque maiorum penes Archiepiscopum erat, is accepto Regiæ mortis

Ad eas fedandas de consilio Pstroconij, egregiam inuit rationem Carncouius.

173.
Interregnum post mortem D. Stephani R. P.

tis nuncio, eadem planè hora Pstroconium ad Stanislauum Comitem Gorcanum Palatinum Posnani- en. fortè fortuna eodem tempore in Curnicen. palatio cum Zborouijs de rerum suarum statu consul- tantem expedit, suadet ne præcipiti aliquo consilio se & Rempub. in discrimen adducant, Conuentus particulares pacatè expediti sinant, de odio quo Cancellarium prosequabantur, patriæ causâ tantū remittant, quantum ciues priuatas iniurias Reipub. condonare fas est, Archiepiscopum daturum ope- ram, vt in futura Electione eorum dignitatis ratio habeatur. Mollis hæc legatio & Pstroconij accomo- data oratio magno fuit temperamento, ad retinen- dos homines illos perferoces & potentes, quo mi- nus vel Andream à Bnin Opalinski Supremum Re- gni Marschalcum non procul eo tempore ab eis dis- situm, & magno apud eos odio quod Regia consilia in maiori Polonia foueret, flagrantem inuaderent, vel vniuersam Rempub. priusquam cæteri subsidia illi ferre possent, perturbarent. In Electione ipsa celeberrimoq; illo actu cuius moderatio ad Archie- piscopum pertinet, ita se Pstroconius gessit, vt cæ- teris qui cum Archiepiscopo erant metu torpenti- bus, ille ad expedienda maximi cuiusque momenti negocia adhiberetur. Flexerat animum Archiepi- scopi Zborouiana factio sua sponte Austriacæ fa- milix addictum, & non temerè suspicantem Can- cellarium potentix auidum vel sibi fasces imperij arrogaturum, aut certè talem promoturum, qui suæ

D

volun-

174.

Pstroconi-
us ad facti-
osas Proce-
rum con-
uentiones
legatus à
Carnkouie

Mira dex-
teritate ab
iniquis cõ-
silijs tumul-
tuantes ab-
ducit Pstro-
conius.

175.

In Electione
noui Regis
ad maximè
ardua nego-
tia ab Ar-
chiepiscopo
Carnkouio
adhibetur
Pstroconi-
us.

voluntati obnoxius esset. In oculis erat hominum Andreas Batthoreus defuncti Regis ex fratre nepos, affinitate Cancellario coniunctus, iuuenis, nisi eum recens inuidia Batthoreæ familiæ prægrauaret, gratus populo. Nec Cancellarius sincero animo Sigismundum Sueciæ Principem in quem Catherina Iagellonia ortum nostri veluti sanguinis & linguæ Regem popularia studia propendebant fouere putabatur; sed cum alium quem potentia Austriacæ opponeret non haberet, & Sigismundum non tantum Equestris Ordinis consensu, sed Annæ Iagelloniæ Reginæ opibus promoueri videret, ad eum quoque flexit animum, suamque potentiam populari favori adiunxit. Hærebat interea Carnouius, nam factioni Austriacæ penè fidem dederat, se ea inuita ad renunciandum nouum Regem non processurum: erant complures ex eius familiaribus qui senem ostentatione periculi & discriminis quod Ecclesia & ipse aditurus esset, si quempiam alium Austriacæ familiæ toto orbe celeberrimæ, & cuius potentia ipsdem quibus orbis Christianus finibus continetur, ingentesque opes essent præponeret, distraherent, è contra Pstroconius euidentissimis rationibus persuadendo ostendebat, in Repub. libera nihil magis spectari debere, quam communem omnium consensum, signum certissimum Diuinæ voluntatis, cui cessura omnia, turpe & indecorum esse in expediendis consilijs permoueri metu, à quo si dependere voluerimus, vetusta libertatis possessione cedendum, nobis

176.

Pstroconius potentissimis rationibus persuadet Carnouio eligendum in Regem, Sigismundum Sueciæ tunc principem.

nobis esset, pro hac autem conseruanda si quid grauius ingruat, mortem oppetere honestum & gloriosum videri, lecto præsertim tali Principe, quem tanto desiderio omnes expeterent, & cuius Regiæ indolis certa quasi esset spes, & non dubia expectatio; non eas vires aut opes quibus Austriaca familia polleret circumspectandas pertimescendasq; sed expendendum à quibus promoueatur, exijs plerosq; esse Hæreticos, alios temulentos & ad res grauioris momenti sustinendas nequaquam firmis niri consilijs. His persuasionibus atque authoritate Andreæ Opalenij Supremi Regni Marschalci, ac Stanislai Priemscij Capitanei tum Coninen. ac paulò post Curix Regni Marschalci, quibus Carnouius plurimum fidebat, effectum est, vt Archiepiscopus à Zborouianis consilijs alienum se gerere animum ostenderet, Andreamq; Zborouium Curix Regni Marschalcum petentem vt Candidatum suum Maximilianum Archiducem tanti nominis Principem Regem renunciaret, simulatione ægritudinis lenibus verbis emollitū à se remoueret, nam & is quòd Catholicus esset plurimum apud Carnouium gratiā valebat, periculumque maximum erat ne eius persuasionibus promoueretur; quòd fortasse factū fuisset, nisi Pstroconius intra eosdem cum Patrono parietes degens opportunis consilijs illius animum aduersus eiusmodi sollicitationes confirmasset, qua ex re magnum sibi aduersæ factionis comparauit odium, adeò vt Stanislauus Comes Gorcanus Palati-

177.

Magna cū
inuidia,
statur con-
silio Pstro-
conij, de
Rege P. e-
ligendo.

178.
 Nouo Regi
 obuiam
 mittitur à
 Carncouio
 Pstrokonii-
 us.

Regem ele-
 ganti orati-
 one salutat.

Cracouiam
 eum Karn-
 couio de-
 ducit.

179.
 Pstrokonij
 pietatis stu-
 dium erga
 milites ex
 conflictu
 faucios &
 fame pres-
 sos.

nus Posnaniensis, cum Pstroconius à Carncouio mis-
 sus negocij cuiusdam causa eum adijisset, non admo-
 dum amica salutatione, Aue inquit Rabi (indicans
 eum apud Carncouium consilio plurimum posse) il-
 lum exciperet. Comitij Electionis in ea dissensio-
 ne, cuius memoria terret adhuc animos nostros, vt-
 cunque expeditis Carncouio circumspiciente, quē-
 nam nouo Regi suo nomine obuiam mitteret, Pstro-
 conius maximè idoneus visus est, qui hoc munere,
 fungeretur, vt eum primùm è suis familiaribus Regi
 recens lecto exhiberet, qui in constituenda ad votū
 illius Electione plurimum operæ & studij ipsiusmet
 Archiepiscopi testimonio posuisset. Celeriter hoc
 perfunctus officio Regeque eleganti oratione in na-
 ui adhuc ex persona Archiepiscopi salutato, redit
 ad Carncouium Pstroconius, illiq; periculoso illo &
 difficili Reipub. tempore cæteris Ecclesiastici ordi-
 nis metu se subducentibus Comes indiuiduus fuit,
 Cracouiamq; electum Regem per varios circuitus,
 nec enim recta expeditum iter erat, deducenti sem-
 per adhæsit, quo vbi ventum est, nactus pietatis ex-
 exercendæ occasionem post tot periculosissimi itine-
 ris difficultates superatas, ad refouendos eos Ger-
 manos, qui in eo conflictu quo Maximilianus Ar-
 chidux à nostris victus atque à mænibus Cracoui-
 ensis vrbis fortiter reiectus turpiter obsidionem sol-
 uere coactus est, capti ac sædis vulneribus affecti
 passim, nemine miseris opem ferente, fame & vul-
 nerum dolore extinguebantur, animum conuertit,
 ratus

ratus longè à Christiana pietate alienum pati homines Christianos quamuis antea hostes extrema necessitate perire, quam obrem diligenter conquisitos, & si ipse satis angustè, idque cum alijs contubernalijs suis hospitaretur in suum deferri hospitium iubet, atque intra cubiculum indignantibus, & importunam vt illis videbatur commiserationem increpantibus ijs, qui in eodem cubiculo degebant, nec factorem varijs morbis affectorum æquo animo ferebant, inducit, ac cum ipsi opes ad curandos refocillandosque eos non suppetere, ab Archiepiscopo & nonnullis Episcopis, cæterisque vtriusque ordinis pijs viris emendicatâ pecunia medendi peritos aduocat, victum subministrat, vestes etiam plerisque comparat, suasque omnes facultates in vsum eum distrahit. Hæc ille in medijs Reipub. curis, quo ostenderet nullo vnquam tempore ijs qui pietati operam nauare cuperent eius exercendæ materiam deesse posse. Erat eius industria & ad res gerendas par animus, non solum Archiepiscopo, sed alijs etiam magnis plerisque viris cognitus, è quibus Hieronymus Comes à Rozdrazow Episcopus Vladislauiensis vir acerrimi iudicij, tanti ingenium, & ad omnes honestas actiones præclaros Pstroconij conatus æstimauit, vt Carnouio non admodum annuente, quod se priuari tam necessario sibi homine ægrè ferret, non repugnante tamen, illum Regiorum Secretariorum numero adscribi fecerit, ac simul cum Carnouio Regi impensè commendauerit,

D 3

atque

180.

Hieronymus
Comitis à
Rozdrazow
Episc. Vla-
dislauien-
s. comenda-
tione inter
Regios Se-
cretarios a-
doptatur
Pstroconi-
us.

Ægre fert
Carnouio-

us secessio-
nem ad Re-
gis obsequi-
a Pstroco-
nij nihilo-
minus eum
Regi com-
mendat.

atque etiam à Carnouio contenderit. Decanatum Gnesnen. nobile & opimum inprimis sacerdotium tunc vacuum illi conferret. Sed Carnouius non nihil ea re offensus quod alieno, quamuis non quaesito sed sua virtute comparato suffragio Pstroconius niti videretur, quamuis initio ostendisset se illius ea occasione rationem habiturum, postmodum tamen ad suum ex fratre nepotem Martinum Carcouium, præterito Pstroconio beneficium hoc detulit. Commouit ea res animum Pstroconij, etsi enim non ad eam ambitionem, à qua semper alienus erat, processerat, vt certam sibi illius sacerdotij possessionem polliceretur, tamen cum videret aliorum quoque iudicio suæ virtuti illud deberi, non poterat nisi molestè ferre eam sibi fieri iniuriam; dissimulato tamen dolore, nec quidquã de patrono questus paulatim cepit ab obsequijs illius se subducere. Cuius rei fuit illi oblata occasio percommoda & honesta. Rozdrazeuius Episcopus Vladislauien. ad transigendum cum Rudolpho Imperatore Romanorum, totaque Austriaca familia de iniurijs ab Archiduce Maximiliano, Regno illatis, & ad tractandum de illius liberatione, pactisq; renouandis & firmandis, summa cum potestate cum collegis ad fines Regni missus, Pstroconium è Secretarijs Regijs sibi dari postulauit, quem gnauiter in tam arduo negotio sibi & Reipub. nauaturum operam non inani spe conceperat, respondit ille præclare conceptæ, de sua industria & fide eius expectationi, cum in explicandis ma-

181.

Rozdraze-
uio ad Au-
striacã do-
mum lega-
to consilio-
rum & iti-
neris socius
Pstrokon-
ski.

dis maximi momenti consilijs, tum in propositionibus tractatibus & responsis scripto concipiendis, ita vt non alium ad eam rem libentius Episcopus adhiberet quàm Pstroconium, req; bene gesta, totoq; eo negotio composito, Regi magnoperè commendaret. Quo factum est vt Anna, Regina Poloniae, cum non ignoraret quanto studio Pstroconius Electionem Regis nepotis sui promoueret, & qua fide, ac industria in eo negotio versatus fuerit, simul illius pietatem, & in re Ecclesiastica administranda diligentiam, ac industriam perspectam habens, vltro non petenti Decanatum Varfauien. detulerit, quem tamen Pstroconius ne Archiepiscopum offenderet, non prius acceptauit, quàm ille consentiret. Nactus id sacerdotium non tam opibus affluens, quàm loci celebritate illustre, omnem suam industriam in functione muneris sui rite & ad numeros, quod a iunt, explenda, collocauit, non modò in reformando Clero Ecclesiae, sed etiam in sacris ad populum orationibus, alijsq; sua vocatione dignis exercitijs præclare operam collocans, ita vt Regina ipsa pia & religiosa Princeps magnoperè illius in obeunda functione sedulitate delectaretur. Cum autem sub idè tempus Bernardus Macieiouius Episcopus Luceorien. Legationem Regis nomine ad summum Pontificem Sixtum V. adornaret, neque munus tantum se ex dignitate obire posse existimaret, nisi tales sibi Comites adscisceret, qui rerum vsu præstarent, ac Pstroconius inter eos qui huic rei suffecturi proponebantur

182.

A rebus in hac legatione prudenter gestis iterum Regi & Reginae commendatus.

& Decanatu Varfauien: auctus, munus suum præclare obit.

183.

A Bernardo Macieiouius Episcopo Luceorien. Romae Regis nomine Legato, Secretarij Legationis officium delatum Pstroconio.

nebantur, facile principem locum teneret, vltro ad eum Secretarij Legationis officium defert, quod ille, commendata ad tempus pijs & sibi addictissimis Sacerdotibus Ecclesiæ Varfauiensis cura, eo minùs grauatè suscepit, quòd dudum illi in votis esset Vr-
bem pietatis & religionis magistram ex interuallo inuisere, simulque eadem occasione certa quædam indulta à Sede Apostolica obtinere. Expertus est breui Macieiouius quanti sua & Regis interesset, habere secum hominem non modò doctum, verùm etiam rerum agendarum peritum, namque illius potissimùm opera, in expediendis quibusuis negocijs vsus rectè, & ex sua, Regis, ac Reipub. dignitate munus hoc obiuit. Interea dum Pstroconius in Vrbe, versatur, Rex promotus ad Episcopatum Plocensè Alberto Baranouio Regni Vicecancellario, cum suspectam haberet potentiam Ioannis Zamoyscij Regni Cancellarij, qui eam ob causam maiores animos gerere putabatur, quòd Baranouius in Magistratu ab ipsius arbitrio penderet, renitente multùm Cancellario, & Petrum Tylicium ad Vicecancellariatũ promoueri contendente, præter ipsius voluntatem Ioannem Tarnouium Rolicium Regni Referendarium Vicecancellarium renunciat. Erat in Tarnouio præter cæteras virtutes summa animi magnitudo, qua præstare cæteris, & nemini cessurus putabatur, nemo illo in amicitijs conciliandis clientelisque parandis promptior, vel magis expeditus fuit ita vt. præcipuos quosque Proceres sua familiaritate deuinctos

184.

Ioannes
Tarnouius
ex Regni
Referenda-
rio renun-
ciatus Vice-
cancellari-
us.

uinctosteneret. Qui vt primùm munus hoc suscepit, gnarus quanta de se expectatio esset concepta, & ad omnes intentus occasiones, ne qua ex parte inimicis & inuidis opportunus esset, ita se ad gerendum summum eum in Repub. difficillimo Regni tēpore magistratum comparabat, vt omnia munia officij sui expleret. Etsi autem complures essent in Cancellaria Regia, ex quibus eum qui Cancellariæ Regens dicitur legere posset, plerique lōgo vsu probati, & tractandorum negociorum gnari, cū tamen iidem omnes Zamoyscij beneficijs obstricti, atque eidem obnoxij putarentur, præter omnem spem & expectationem munus id ad Pstroconium absentem eo tempore, & in Italia agentem, nec vnquam in Aulicis expeditionibus versatum detulit. Intercesserat ei antea cum Pstroconio non nulla necessitudo, quòd frater ipsius filiam Stanislai Tarnouij Castellani Inouloden. patruj Vicecancellarij in matrimonio haberet, sed ille præcipuè in eo diligendo industriam noti ac explorati sibi amici, cui intimas suas cogitationes tutò concredere & committere posset, spectauerat, eoq; nomine sibi commendatum habuerat, & ad complectendum eum animum adiecerat. In ea statione positus Pstroconius, cū non ignoraret omnium ora & oculos esse in se conuersos, potissimùm eos qui diuturno aulae vsu probati, atq; in negocijs versati essent, non æquo animo ferre, sibi nouitium anteponi, omnes vicissim ille intendit neruos, vt & conceptæ à Tarnouio

E

de se

185.

Is absentē
Pstroconium
Regentem
Cancellariæ
pronunciat

Comitate
& agendi
dexteritate
inuidiam
æmulorum
superat
Pstroconius

Anno Dñi.
1591.

186.
Ex primis
Regijs nu-
ptijs aliqui
motus in
Regno.

Quos Pstro
conij cõsi-
lijs præcla-
rè sedat
Tarnouius

de se expectationi responderet, & inuidis ne quam occasionem de se malè existimandi præberet, è quibus plerosq; amicitia & consuetudine complexus, breui vniuersis charum acceptumq; se reddidit. Annus erat Nonagesimus primus supra Millesimū Quingentesimum, quo Rex iuuenis & cælebs hortante Senatu de ineundo matrimonio consilia agitare cæpit. Præcipui quiq; suadebant Domum Austriacam legeret, ex qua vitæ & Imperij consortem peteret, sed Cancellarius siue familiæ Austriacæ odio, siue, quemadmodum pleriq; tum opinabantur, quòd nollet Regis potentiam tam illustri affinitate stabiliri, summa ope niti constituerat, ne Rex & ij qui in ea sententia erant voti potirentur. Hinc nati illi nouo & nunquam audito exemplo priuato consilio coacti conuentus, fictæ quorundam criminationes, quæ in publicum prolatae ad concitandū in Regem populi odium multorum in Repub. dissidiorum sequentibus annis causam præbuerunt. Tarnouius quidem, cui ea vna cura erat, vt aduersis conatibus obsisteret, summa animi magnitudine, partes Regias tutabatur, in eaq; contentione prudenter moderanda Pstroconij potissimum consilijs innixus præclare factionis aduersæ destinata retundebat. Celcberimus ille Regiarum nuptiarū actus inuito Cancellario, sed maiori parte Senatus ratum id habente, posteaquam ritè expeditus esset, Rexq; Comitia Varfauia in Mensẽ Septembrem indixisset, Cancellarius ne frustra commotus esse putaretur,

retur, quæ de Rege in priuatis illis Conuentibus
 sparserat, ac si deferendi, & ad Austriacos deferen-
 di Regni consilia susciperet, ea se probaturum in
 Comitij offererebat: Origo eius suspicionis nata nõ
 aliunde, nisi quod Rex ex ea familia vxorem sum-
 pisset, quam in adeundo Regno potissimum sibi ad-
 uersam expertus erat: proferebantur Ernesti Archi-
 ducis literæ, quibus nonnullorum animos præhen-
 dabat, quibus confirmare nitebatur Cancellarius
 cum in spem Regni venire non potuisse, nisi Rege
 consentiente; de eo inquirendum esse. Contra
 Tarnouius, nequaquam ex dignitate Regni & Re-
 gis fore, in Regem, nullius rei conscius leui ex su-
 spicione inquiri contendebat: non se dubitare quin
 Austriaci inhient Regno alieno, ita inter mortales
 comparatum esse, sibi vt quisq; potius quàm alteri
 malit, student Austriaci rebus suis fortasse homini-
 bus nostris rerum nouarum cupidis ambitioni illo-
 rum flammis subdentibus, Regem vt á deserendo
 Regno, sic ab ineundis clandestinis transactionibus
 alienum semper gessisse animum, & nunc nihil mag-
 is in votis habere, quam Regnum hoc diuinitus ad
 se suffragijs liberis delatum, quoad vita suppetet,
 pacatè regere; in eam spem decepisse vxorem peti-
 tam quidem ex Austriaca familia, sed publicè con-
 stitutis more maiorum pactis, solennibus legationi-
 bus præmissis, nihil in eo suspectum videri posse;
 deniq; ad abolendas veteres iniurias, stabiliendam-
 que inter Regna vicina amicitiam, vetustas necessi-

187.

Partes Re-
 gias egregi-
 æ de senten-
 tia Pstroco-
 nij tutatur
 Tarnouius

rudines noua affinitate firmandas fuisse, pacem exinde stabilem, & constantem secururam, nec relictum iri locum suspicionibus, quæ in Regem temere, hætenus coniectæ fuissent. Hæc vltro citroq; daris scriptis, in quibus potissimum industria Pstroconij versata est, agitabantur. Et sanè nisi Tarnouius graui oppressus morbo domi se continere cogere, nunquam eo, quod illo absente factum esse, rem deduci passus fuisset, vt Rex parum decenti & minimè necessaria cōfessione ab aduersarijs extorta nomini suo notā inureret, seq; ab Austriacis de Regno illis tradendo appellatum fuisse fateretur. Neque enim, vt postea compertum est, vnquam Austriaci eiusmodi quidpiam palam á Rege postularent. Sed cum alij quieturi esse aliter non putarentur, parum cauto quorundam consilio, cuius author erat Andreas Opalenius Regni Marschalcus, Rex vt schedam hoc nomine confectam subscriberet, sibi persuaderi passus est. Mors deinde Ioannis Regis Sueciæ altero anno secuta, suscipiendæ eõ profectionis Sigismundo Regi necessitatem fecit, vt & iusta patri persolueret, & possessionem hæreditarij Regni adiret; pauci erant qui Regem trans mare euntem sequi vellent, nec Tarnouius omnes quorum operâ in functionibus Cancellariæ utebatur secum ducere poterat, quamobrem omnis negotiorum moles in Pstroconium incubuit, quæ quàm grauis & operosa fuerit non attinet dicere. Res Sueciæ initio pacatæ videbantur, Rex fidei subditorū
confi-

188.

Regem in
Sueciam a-
beuntem
comitatur
cum Tarno-
uio Pstro-
conius.

confusus inermis eò iuerat, id Carolus Regis patru-
 us conspicatus, iniquissimis legibus & conditioni-
 bus Regem circumscribendi, quoad occupandum
 Regnum viam sibi sterneret, audaciam sumpfit, au-
 surus vel in ipso Coronationis Regiæ actu multo
 plura, nisi incredibili quadam animi constantia Tar-
 nouij, nefarij ipsius conatus detecti & fracti fuif-
 sent, nam cum die quadam clam cum conscijs con-
 spiratione facta, eo animo præter solitum comita-
 tus in arcem Vpsalien. venire constituisset, vt Regi
 iniquissimas condiciones ferret, & nisi ijs assentire-
 tur obedientiæ eius nuncium remitteret; Tarnouius
 longè ante quid ille moliretur sagaciter odoratus,
 Rege præmonito, omnes quotquot erant Poloni,
 qui cum Regio peditatu non vltra mille erant, in ar-
 mis esse iubet, portas arcis arctâ, sed non apertâ cu-
 stodiâ circumdat, Carolo cum suis ingrediendi po-
 testatem facit, cætera turba quæ confuse arcem in-
 gredi volebat exclusa, indignantem propterea Ca-
 rolum, ac nescio quid contumaciùs proloquentem
 minaciter interpellat, ipsi & Suecis ingratum eo-
 rum erga Regem animum exprobrat, se non ignora-
 re cuius rei causâ venerint, priùs cum vniuersis Po-
 lonis paratum esse vitam profundere, quàm pati
 quidquam indignum Regia Maiestate fieri, illum
 primum exitio capitis sui perfidiæ suæ litaturum.
 Hæc vehementi vultus & totius corporis concitati-
 one. Simul Carolo nunciatur portas Arcis custodi-
 ri, ille scelere vecors pallere primò, mox in cuius

189.
 Inanos
 Suecorum
 contra Re-
 giam Maie-
 statem co-
 natus egre-
 giè retun-
 dit Tarno-
 uius.

criminis suspicionem vocetur, se ignorare simulare. Actum eo die fuisset facinus memorabile, prouisumq; ijs tempestatibus quæ à Carolo concitatæ, & Sueciam interuerterunt, & Regno Poloniæ maxima incommoda intulerunt, ni Rex sinistras suspensiones veritus Tarnouij impetum retinuisset. Regina quoq; tùm partui vicina ad sedandam eam concertationem se interponebat, id tamen tùm effectū, vt Carolus multum de ijs quæ animo conceperint, remittens, longè faciliorem se præberet, seu vt verius dicam, cùm apertè obsistere non auderet, se Regiæ voluntati obsequi velle simularet, clam tamen res suas ageret. Coronatione peracta, cùm & Rex Carolo meritò parùm fideret, & ille non obscure quid animo moliretur ostenderet, Tarnouius vt securum Regi è Suecia discessum, deq; rebus Sueticis disponen. liberam facultatem prouideret, cum solo tantum Pstroconio communicato consilio mihi mandat, vt ad certos Proceres Polonos literas Regis nomine scriberem, quibus significabatur quò in periculo Rex esset; res ista adeò secretò transacta tractataq; est, vt non modò Sueci, sed ne nostri quidem qui cum Rege erant prius ea subsidia in Polonia parari præsentire possent, quàm circiter tria millia lectissimorum virorum Dantisci naues conscenderint, ac prospera vsi navigatione in portum Stocholmien. appulerint: fuerunt autem è præcipuis duo Czarnkouij, Andreas & Ioannes, Stanislaus Warzzycki Cobrinensis tunc Capitaneus, postea Varfa-

190.

Pro dignitate securitate Regiæ Maiestatis in Suecia, solus cum Pstroconio maiore operâ laborat Tarnouius

Varfauien. Castellanus, postremò nunc Supremus Regni Thesaurarius, Adamus Stadnicki ab Hieronymo Gostomski Palatino Posnanien. socero suo missus, Stanislaus Bykowski Castellanus Lancicien. nunc Palatinus Siradien. Ernestus Weiher, cæteri q; alij euocatorum lectissimam manum secum trahentes. Inuitabat tùm Rex Carolum ad leuandam de sacro fonte recens sibi natam prolem, simul de constituendis rebus Sueticis se cum illo consilia communicare velle ostendebat. Sed ille suspectum habens Regis apparatus, & ex conscientia sceleris finistrum aliquid de Rege suspicans, excusatione vsus venire renuit. Rex itaq; summâ rei certis gubernatoribus commissâ, admirantibus Suecis tantam Polonæ gentis erga Regem fidem & amorem, qui maris immensa spatia eos emetiri cõegit, summa omnium Polonorum lætitia è Stocholmen. portu sub finem Iulij, Elsnabo verò vbi aduerso vento detentus complures dies in anchoris stetit, medio Augusto eluit, Gedanumq; feliciter appulit. Hæc quæ à me commemorata sunt, parum ad Pstroconium pertinere videri alicui possunt, sed id à me propterea factum, vt ex eo æstimaret posteritas, quid de illo sentire debeat, qui tantis rebus gerendis & moderandis non modò interfuerit, verùm etiam communicum Tarnouio consilio penè præfuerit; nam Tarnouius nihil maioris momenti nisi ex eius sententia aggredi solitus, omnia ad eum referebat, vt ab eius prudentissimis consilijs pendere totus videretur.

Inca

191.

Regis ac
Polonorum
lata è Sue-
ciz disces-
sio.

In ea cum Tarnouio coniunctione, toto eius Vicecancellariatus tempore constanter mansit, vt nulla vnquam inter eos intercesserit animorum mutatio, in omnibus è contra Pstroconius Tarnouio satisfecerit, voluntatiq; & rationibus illius se accommodauerit, ac Regi in primis fidem & obsequium, & ad res gerendas industriam egregiè probauerit. Tarnouio autem ad Episcopatum Posnaniensem assumpto, auctus Pstroconius Præpositura Lanciciensis. & si eo loco se in Regis gratia esse non ignoraret, vt prima occasione se ad aliquam maiorem dignitatem promotum iri non dubitaret, tamen pia quadam consideratione aulicas occupationes minùs dignas sacerdotali ordine existimans, magnopere cepit affici vitæ priuatæ desiderio, maximè cum videret orbem aulicum esse conuersum, Vicecancellariatum delatum Petro Tylicio Episcopo Culmensi, de cuius erga se beneuolentia non poterat sibi multum polliceri, quod is Cancellarij gratiâ promotus Tarnouianam factionem exosam habiturus existimaretur. Et erat occasio non importuna secedendi ab aula, quòd Rex eo tempore nuper in puerperio amissa vxore nouam in Sueciam profectionem moliretur, facileq; ijs qui in aliquo magistratu non essent, daretur facultas manendi in Polonia. Sed Tarnouius vbi ea mente intellexit esse Pstroconium, obiurgatum amicè, grauissimis rationibus impulit ad mutandam sententiam, Regiq; intimè commendatum in Sueciam proficisci iubet; plena periculi erat ea expedi-

192.

Tarnouio
ad Posnani-
ensem. Episco-
patum eue-
cto secessi-
onem ab
aula Regia
meditatur
Pstroconi-
us, iam tunc
Præpositus
Lanciciensis,
factus.

193.

Eum ab hac
sententia
abducit ob-
iurgatum
Tarnouius
& in Sueci-
am Regem

expeditio, nam Carolus apertè Regi hostis, classẽ, maritimumq; omnem apparatus, quo Regni Sueciæ vires potissimum continentur, inuaserat, & in sua potestate habebat, ita vt Rex mercatorijs nauibus ad traijciendum mare transportandãsq; pedestres copias (quæ quinq; circiter millibus censebantur) vti necesse habuerit. Dederant fidem Proceres Sueciæ, vt primum Rex litus Sueciæ attigisset, se Equestribus copijs Regis exercitum suppleturos, venerantq; non infrequentes ad Regem, postquam is primo in terram excensu, ac nominis sui terrore, Calmariam arcem munitissimam recepisset. Suadebant nostri vt coniunctis viribus Rex terrestri itinere penetralia Regni peteret, præuenturus hostem, planè eo tempore imparatum, ac facilè omnia in suam potestatem redacturus. Sed Sueci veriti, ne si Rex terra iter faceret militari insolentia, cùm id tẽpus messis esset, agri vastarentur, dum maturis suis frugibus parcunt, Regem in maximum discrimen coniecerunt, nam eorum, ne quicquam dissuadentibus Polonis, secutus consilium, conscensis iterum cùm ijs, quas è Polonia adduxerat copijs nauibus, in altum reuectus coorta tempestate, ac vniuersa ferme classe toto æquore disiecta, vix cum aliquot nauibus Streliburgensem portum, quem conueniendæ sororis causa, ac quod eò Suericas copias vèturas sperabat potissimum petebat, tenere potuit. Reliquæ naues militibus onustæ, in diuersos eiectæ portus eùdem cursum tenere non potuerunt. Non

comitari
rursus præ-
cipit.

194.

Aduentus
Regiæ Ma-
iestatis in
Sueciam.

195.

Tempesta-
te disiecta
Polonorũ
classis &
copiæ.

F

ignarus

196.
Res Sueti-
ca turbu-
lenta.

ignarus eius rei Carolus classem inprimis ad inter-
cludendum in eo portu Regem expedit, ipse cum
Exercitu Stechburgum versus contendit, quo etsi
aliquot vexilla Equitum Sueticorum Regis stipen-
dio in auctoratorum venissent, tamen exigua in eis
auxilijs spes erat, quòd artibus Caroli corrupti su-
spectæ essent fidei, palamq; ostenderent se contra
Suecos alios non esse pugnaturos. Superuenit inte-
rea Carolus, ac cum id vnum cuperet, vt classi quam
sub idem tempus eò appulsuram credebat iungeretur,
incautè progressus non ante errorem agnouit,
quam à Regio exercitu Ducibus ea opportunitate,
egregiè vsis circumueniretur, planicies erat mari ad-
iacens, septa montibus, in eam Regij Duces Ca-
rolum descendere passi subito angustias omnes oc-
cuparunt, ab altera parte Regiæ naues dispositæ, ad
litus latera Exercitus Suetici tormentorum ictibus
quatiebant. Erant in Exercitu Caroli peditum
equitumq; circiter sedecim millia, sed non multum
in bellis exercitatorum, Rex non amplius tria millia
habebat peditum, quibus tamen tantum animi fuit,
vt ad expugnandum hostilem Exercitum loci oportu-
nitate adiuti suffecturi putarentur. Et sanè de-
bellatum eò die fuisset, ni Rex mitiorem secutus sē-
tentiam signum belli dare veruisset. Nam Sueci qui
cum Rege erant, appellati eo nomine à Carolo, cō-
ditionibus æquis rem se composituros polliceban-
tur, fraudenè id fecerint, an à Carolo decepti fue-
rint, affirmare non ausim, illi se veritos esse asser-
bant,

bant, ne si flos iuuentutis Sueticæ sub ictum daretur, vires Regni sui eneruarentur, pleriq; tùm suspicabantur eos nequaquam plenæ Regem victoriæ potiri voluisse, vt eo ipso suam quoq; potentiam stabilirent. Ille certè dies partes Regias afflixit, nam paulò post classis Caroliana plenis in portum inuicta velis Regias naues disiecit, partemq; eam qua Regius Exercitus tutus erat, ac ipsammet Regis stationem infestare cepit, & breui in summas redegit angustias, ita vt noctu silenti agmine eo loco Rex excedere coactus fuerit. Pauci è comitatu Regio equos habebant, quibus terrestri itinere faciendo vti possent, videre erat plerosq; abiectis sarcinis, nisi si quid auri vel argenti in promptu erat, quod commodè apportari posset iter pedibus, emetientes, omnibus exutos impedimentis; Pstroconius eo tempore magnum adiit periculum, nam equo labente parum abfuit quin in potestatem hostis terga abeuntium infestantis venisset, Diuino tamen beneficio recuperato, mox qui aufugerat, equo seruatus est: eximia tùm eius animi constantia cæteris metu consternatis enituit, nam vt erat faceto & amæno ingenio, quid inquit tantoperè vos ista aduersa fors perturbat? quin vt ille Philosophus exutus opibus. Ergo iterum ad pallium & baculum fortuna, nos quoque idem in præsentis rerum statu vsurpemus? Id cum non nemo è Secretarijs Regis Stoicam Sectam tristi vultu præferre solitus molestè ferret, vulgatoque Kochanouij versu, non sanæ mentis eum esse

197.

Poloni periclitantur in Suecia.

198.

Ibidem periculum adiit Pstroconius.

199.

Magnus & constans a-

nimus in-
ter pericli-
tandum
Pstroconij.

200.

Res Polona
prodita in
Suetia.

201.

Ceteris mil-
itionem pe-
tentibus
Pstroconius
Regi con-
stanter ad-
heret.

esse qui in rebus aduersis rideret, hilaritatem Pstroconij profunderet. Tu verò ipse minùs sanus es, (inquit Pstroconius) qui mihi in mala re mentem bonam adimis; Ego quod ad me attinet ita paratus huc veni, vt ea quæ acciderunt euenire posse non dubitarem, & ad ea ferēda animo obfirmato essem; tu si hæc fieri posse ante non expendisti, non mirum si nunc metu consternaris, animoq; concidas. Cōmissō ad Lincopincum prælio, rebusq; Regijs in angustum redactis, posteaquam Rex cum Carolo in colloquium venisset, conuenerat, vt dimissis vtrinq; copijs Rex nauibus Stocholmiam proficisceretur, indictisq; Comitijs de mutuis iniurijs isthic trāfigeretur; plena erat ea profectio periculi, & merito suspecta omnibus, Rex tamen cum datam Carolo fidem seruare statuisset, ita se parabat vt ad condictam diem Stocholmæ esset plerisq; ac inter eos Tylicio Vicecancellario, & Simone Rudnicio Regente Cancellariæ missionem petentibus, Pstroconius se Regem in omni quod accidere posset periculo non deserturum professus est, ac se mansurum cum Rege pollicitus, cæteris animum addidit, pauidos verò in ruborem dedit, quæ res fuit admodum grata Regi, qui mox animaduersis Caroli technis, compertoq; sibi ab eo fucum fieri, & insidias comparari, mutata sententiâ, conscensa naui classē Calmariensem portum petere iubet, expertus in ea navigatione maximam maris tempestatem, eaq; pericula quæ de Mense Nouembri nauigantibus euenire

nire solent, imposito tamen Calmariaë præsidio diffecta ventorum vi classe, ipse ad litus Pomeraniaë nauë adegit, scaphaq; ad terram vectus curru Dantiscum delatus est; vbi aliquot naues, ac inter eas illa quoq; quâ Tylicius, Pstroconius, cæteri; fere præcipui vehebantur, antea appulerant. Hunc finem habuit ea Regis in Sueciam expeditio, ex qua Pstroconius magnam constantis animi laudem retulit, rebus suis omnibus, cum pauci essent, qui maxima damna non accepissent, saluis. Varfauiaë postquam eò Rex venisset, nactus otium, cum nullum publicum munus gereret; res in Suecia gestas, causasque eorum motuum explicare, & scripto comprehendere cæpit, reliquissetq; egregium ingenij sui monumentum, nisi fato quodam elegans illa lucubratio nondum planè perfecta perijisset. Intercedebat eo tempore non mediocris dissensio inter Stanislauum Carnouium Archiepiscopum Gnesnensem, & Hieronymum Rozdrzowski Episcopum Vladislauensem, causas eius non attinet dicere, ne summorum virorum parum sedati animorum motus famæ & nomini eorum notam aliquam inurant, illud tamen adijcere libet, Karnkouium facili & hilari animo contemnere solitum arrogantiam aliorum, grauem contra Rozdrazeuium, & omnia actionum momenta expendere assuetum, ac propterea suspicacem; hinc inter dissimiles orta discordia, quæ ne Reipub. negotia impediret Rex prospiciendum ratus, dat negocium Pstroconio, eius controuersia

F 3

suo no-

202

Ex Suecia
reuersus,
Pstroconi-
us Commē-
tarios itine-
ris Suetici
ac rerum i-
sthic gesta-
rum per oti-
um confi-
cit.

203.

Ex Regis
commisio-

ne graues
controuer-
sias inter
Archiepisc.
Gnesnen. &
Episc. Ku-
iauien. cō-
ponit Pstro-
conius.

204.
Regni Re-
ferendarij
vices subit
ac dein ex-
tincto Ioā-
ne Galczy-
nio creatur
Referenda-
rius.

suo nomine componendæ. Difficile admodum erat
vtriq; persuadere, vt æquis conditionibus, de eo
quod inter eos controuersum erat, transigi pateren-
tur, obstinacior Rozdrazeuius, iurisq; sui tenacior,
videbaturq; Pstroconius frustra niti, sed cūm Ro-
zdrazeuius præclare de ipsius pietate sentiret, non
poterat nisi accomodare aurem dictis & persuasio-
nibus eius, quibus tandem fractus & emollitus, to-
tum se arbitrio Pstroconij permisit, nec Karnkou-
ius diu moratus se quoq; quidquid Pstroconius cen-
suisset æquo animo laturum ostendit, ita ille pru-
denter vsus ea potestate, æquissimo iudicio lites
composuit, omnesq; occasiones, quibus animi tan-
torum virorum inuicem exasperari possent sustulit,
ac vtriq; ob eam causam gratus admodum per literas
Regi diligentissimè commendatus fuit. Erat tum in
aula de eius virtute & meritis ea opinio, vt omnium
iudicio aliquo maiori Magistratu cohonestandus
censeretur, cuius rei adfuit breui occasio. Ioannes
Galczinius Referendarius Regni, non diuturno sed
acri correptus morbo cessit è vita, Rex tum iuri di-
cundo vacabat, igitur ne qua mora iudicij exercen-
dis fieret, viuò adhuc Galczinio causarum referen-
darum munus contra voluntatem Tylicij qui id ad
alterum deferri volebat, iubet obire Pstroconium,
explorataq; ipsius industriâ, statim à morte Galczy-
nij cūm alias in eiusmodi occasionibus diuturna de-
liberatione desideria ambientium torquere solitus
sit, magistratum ipsum non multum ambienti, atq;
omni

omni externo suffragio destitudo, sed à virtute & doctrina commendato confert. Dicit non potest quanta integritate in eo munere quod grauissimum est obeundo versatus fuerit. Inprimis morem inueteratum iudicati nomine, vel vt caussa priùs in iudicio proponeretur sportularum vel munerum exigendorum suâ abstinentiâ sustulit, deinde pupillarum & egenorum suscepto patrocínio, ad expediendas eorum lites, qui diuturnis iuris anfractibus vt plerunque fit fortunas suas corruperant, omni studio incubuit, ab omni sorde alienus, grauis in dicenda sententia, expeditus in percipiendis causis difficillimis, nisi quòd in explicandis animi sensibus maiorem facilitatem quidam in eo desiderarent, nec enim prompta & fluens illi facundia fuit, prudentem magis quàm eloquentem dixeris, quamquam nec ea laude caruit, non modò vt meditata & improuisa, sed subita etiam promptè expediret. Sed illi in eo Magistratu magnam adferebat difficultatem non multum propensus erga se Tylicij Vicecancellarij animus, quem etsi omni modestia & obsequio demereri studebat, tamen ille naturâ asperior, non libenter videbat Pstroconium aliquas in Regis gratia partes habere, vel ad spem maioris alicuius dignitatis accingi, offensus postremò quòd Præposituram Gnesnensem, quam cum Episcopatu Culmensi beneficio Regis & Sedis Apostolicæ reseruatam tenuerat, & posteaquam Episcopatum Warmien. adeptus esset se illà abdicauerat, à Rege Pstroconius

205.

Qualem se
in hoc Ma-
gistratu vi-
rum exhibu-
erit.

206.

Pstroconi-
us Gnesnē.
Præpositus.

207.
 Vt se ab au-
 la remoue-
 at, Episco-
 patum Præ-
 mislien.
 frustra dif-
 suadentibus
 amicis, ac-
 ceptat.

208.
 A Carnko-
 uio Gnesnē.
 consecra-
 tur.

209.
 In Archidi-
 ocesi ita

conius obtinuisset. Igitur primâ quæ oblata est oc-
 casione ab aula se subducendi vsus Episcopatum,
 Præmislien. multum dissuadente Tarnouio cum re-
 seruatione Præpositurarum Gnesnen. & Lancicien.
 deferentibus ijs ipsis quibus stimulantē inuidiâ gra-
 tum erat eum ab aula longiùs submoueri, accepta-
 uit: dicere solitus minimè conuenire ijs qui sacris
 addicti essent, diutiùs in aula morari, eorum officii-
 um esse procurare salutem humanam, easque inire
 rationes quibus quamplurimi ad rectam virtutis, &
 pietatis viam reduci possent. Cæterum diligenter
 expendens quem iniret vitæ statum, ita se compara-
 bat vt vocationi suæ quoad eius fieri poterat respō-
 deret, ac memor suæ cum Carnouio coniunctio-
 nis, ab illo Episcopus more solenni inaugurari vo-
 luit, ac eius rei gratiâ, & præterea voti ad aram D.
 Adalberti persoluendi causâ Gnesnam vsque profe-
 ctus est, benignèq; à Carnouio exceptus & conse-
 cratus, cum is quantoperè fidei & pietati Pstro-
 conij fideret testari voluisset, sciretque eum aliquot
 septimanis in Archidiocesi Gnesnen. moraturum,
 totam Episcopalis muneris functionem, cum illo
 communicauit. Conuento deinde in Arce Ciecho-
 cinensi Tarnouio (Episcopus Vladislauien. iam is à
 Rege renunciatus erat) in Siradien. Territorium,
 posteaquam Archiepiscopum Lanciciæ iterum sa-
 lutasset diuertit, atque in paterno prædio paulò
 minùs vno Mense exacto, vicinas quasque Ecclesi-
 as secundum acceptam ab Archiepiscopo potesta-
 tem in

tem inspexit, statumque illarum explorauit, multa templa recens constructa consecrauit, multa millia hominum sacro chrisimatis oleo inunxit, in eoque opere ita diligens ac sedulus fuit, vt nec valetudini nec sibi ipsi parcere vellet, ac planè rudimenta functionis suæ in aliena Diocesi deponere studeret. Postea in Cestochouien. Monasterij toto orbe celeberrimo Diuæ Virginis templo sacris operatus, votisq; exolutis, ad Episcopatum suum profectionem suscepit, quò posteaquam peruenit, totum se planè ad obeundum officium illud diuinitus ad se delatum effudit, non ad honorem & ad dignitatem, sed ad labores & sollicitudines se vocatum dictitans. Cuius rei memor, in ipso suscepti muneris initio eò animum intendit, vt instituta totius Diæcesis vniuersali visitatione ouile gregemq; suum exactè recense- ret, quod ita præstitit, vt triennio toto huic rei im- pensa operâ nullum paulò illustriorem in tota Diocesi locum prætermiserit, quem non adierit, ratio- nesq; Ecclesiarum & eorum qui ijs præerant diligen- ter examinauerit, ac legibus quæ ad Cleri refor- mandos mores, populumq; ad pietatis studia inci- tandum pertinerent latis, plurima in pristinum sta- tum reduxerit, sæpè ipse è publico suggestu concio- natus, nunc cohortationibus, nunc sanctissimarum actionum exemplo cæteris præeundo, arguendo obstinatos, vnum quemq; salutis suæ commonefa- ciendo, pij & diligentis pastoris munus obibat, & vt omnes officij sui admoneret, edictum contra v-

volente Ar-
chiepiscopo
Episcopalis
officij rudi-
menta po-
nit, templa
consecran-
do, & in vi-
sitatis Ec-
clesijs chry-
smate fide-
les Vngen-
do.

300.

Visitat Vni-
uersam Di-
ocesium suã

G

furarios

301.

In Templi
Cathedralis Præmi-
slien. Violatores gra-
uiter animaduertit
nihil veritus eorum
potentiam ac familiæ
splendorem

furarios & concubenarios promulgari fecit, grauissimas & à iure præscriptas pœnas proponens ijs qui eiusmodi criminibus tenerentur. Acciderat vt templum Cathedrale, orta inter Ioannem Thomam Droiuuium Referendarium Regni ac Capitaneum Præmisliensem, & Stanislaum Stadnicki de Lesko pugna, tormētorum ictibus ac cæde nonnullorum in ipsa templi sacra area perpetrata violaretur: indignè eam rem vt par erat ferens Episcopus, omnibus aditu Ecclesiæ interdixit, eum qui seditionis author erat à sacra communione remouit, Capitaneus is erat Præmisliensis homo potens ac factiosus, qui cum initio decretis Episcopi nequaquam obsecundaturus putaretur, eò tamen postea se demisit vt veluti præsentis numini sacris vestibus induto Episcopo, & extra limen Ecclesiæ progresso ad genua aduolueretur, supplexq; cunctis vehementer admirantibus veniam facti precaretur, atq; impositam eo nomine sibi pœnam vltro susciperet. Eadem animi constantiâ vsus aliquot sacras ædes ab Hæreticis occupatas Catholico ritui restituit, prouisionesque earum recuperauit. In propagando cultu Diuino sedulus, non modò idoneos verbi diuini præcones conquirebat, sed ipse etiam idem munus sæpè obibat, inter alia pietatis studia pauperum & egenorum peculiarem curam habuit, ac vt decenter & religiosè in Xenodochijs Nosocomijsq; degeret, omni ex parte prouidit; Litaniarum vesperi quotidie recitandarum vsus in eiusmodi collegia introduxit,
ac lege

302.

Magno & constanti animo Tēpla ac reditus eorum ab Hæreticis recuperat.

ac lege perpetua id ipsum sanxit. Et vt, quemadmodum existimaret, curam pauperum Episcopo incumbere demonstramus, argumento sit, quod designatus adhuc Episcopus, dum Rex Corcini peste eo tempore & fame circa quaq; grassante versaretur, ac plurimi eò opis implorandæ causâ confugerent, ille egenorum patrocinium suscepit, vestes alimentaq; prouiderit, & gregem pupillorum in classes diuiserit, alios artibus mechanicis erudiendos tradiderit, nonnullos obsequijs locupletiorum addixerit, omnium vti pater curam gesserit, aulâ totâ Regis inspectante, & optimi Antistitis pium erga egenos affectum mirante probanteque. Iaslicijs certè oppido Episcopatus Præmislien. ædes pauperibus alendis construxit & dotauit. Brzozouien. Xenodochium prouentibus annuis auxit. In cœrcendis puniendisq; ijs qui in aliquo deliquerant seueritatem mansuetudini permixtam adhibebat, cōtentus sæpè si quis maximè ex Clero verborum illius efficaciam permotus facti penitentiam lachrymis testaretur. Aliquem semper Sacerdotem, qui omnium suarum actionum inspector & testis esset secum habebat, eumq; pietate insignem ac potissimum aliquem è Societate IESV deligebat. Quo die in Episcopum consecratus est, vestem cilicinam, clam comparatam sumpsit, totoq; triennio detulit, alijs item ad domandos inordinatos carnis motus vsus remedijs, extraordinarijs abstinentijs, ieiunio etiam Aduentus Domini quod illi solenne erat,

303.
Mira Astro-
conij Episcopi erga
inopes pietas.

304.
In delinquentes benignus, in se austerus
cilicium quod die consecrationis suæ sumpsit ad triennium non deposuit.

305.
Episcopi &
Senatoris
dignitatem
grauissimè
tuetur in
Russiæ cō-
uentibus.

quotannis exactissimè obseruato, se macerabat. Iam verò in Politica Episcopatus administratione, eaq; muneris sui parte quæ ad Senatoriam functionem pertinet explenda excellens admodum fuit. Exigua erat antea in Russiæ conuentibus Episcopi Præmissiensis authoritas, quòd ea non multum opibus pollens tantorum Procerum, quibus ea prouincia abundat, potentiâ obscuraretur; Sed Pstroconius initio statim suscepti Episcopatus, nunc hos, nunc illos sibi adiungendo, ac officijs amorem primariorum sibi conciliando effecerat, vt longè aliam de se homines conciperent opinionem, existimarentq; illum arbitrio alieno non addicturum sua cōsilia, sed ea ex animi sui sententia moderaturum, id quod primo qui Visnæ erat indictus conuentu, luculenter satis ostendit, nam magno Procerum numero qui cum honoris causâ deducebant eò ingressus, in expediendis consilijs publicis facillè primas partes tenuit, ita vt & sententia ipsius ab omnibus comprobata esset, & cùm antea Senatores omnes dictis sententijs excedere loco consilij, quo Equester Ordo priuatim de rebus deliberare posset, solerent, tunc publico omnium consensu quod Nobilitas multum candori Episcopi fideret, illum & alios Senatores retinuerit, nec aliter nisi illis præsentibus & præsidentibus consilia sua se expedire velle ostenderit. Quanta authoritate in Comitij Craouiensibus Anno Millesimo Sexcentesimo Tercio celebratis, quæ prima posteaquam Episcopus factus

306.
Dicta pri-
mum inSe-
natu à Pstro

Etus esset fuerunt, sententiam dixerit, & quam spē de se concitauerit, non attinet recensere, illud sanè constat neminem tunc fuisse qui partium factione infectus non esset, qui illi Vicecancellariatum, quo per leges Regni Tylicius Episcopus Varmiensis diutius fungi non poterat, deberi non putaret, quæ res mouit Cancellarium, vt omni conatu ad retinendum in Magistratu Tylicium incumberet, quod demùm Terrarum Nuncijs Tylicium lege soluentibus obtinuit. Reuersus ad Episcopatum, in eo constituendo omne tempus impendit, inprimis autem de iuribus bonorum Ecclesiæ diurnas controuersias cum potentibus vicinis ortas, & in varias lites productas mirâ quadam solertiâ sustulit, finibusq; certis fundum Ecclesiæ circumscripsit, ne qua deinceps de eo quæstio oriri possit, prædia nonnulla restaurauit, vnum etiam extirpatis excultisque agris construxit. Oppidum Iaslicien. in finibus Regni Hungariæ situm, mercatu vini nobile, muris cingere aggressus non mediocri parte eius operis effecta, posteris eius munitionis perficiendæ exemplum reliquit. Grauis eo tempore in Regno Poloniæ familiam Diui Dominici discordia agitabat, paucorum factione seiunxerant se Monasteria Russiæ ab obsequio eius Ordinis per Poloniam Præfecti, denique, eò vsq; ambitio discordias fouentium processerat, vt magno religionis dehonestamento, ad arma & cædes esset ventum, his illos è Monasterijs exturbantibus. Proceres pleriq; prout erga alteram eorum par-

conio sententia, quantum illi commendationem conciliauerit.

307.

Episcopatum suum ab iniurijs vindicatis ac in splendorem pristinum restituit.

308.

A Clemente VIII. P. Max. arbiter ad componendas in Diui Dominici per Russiam & Poloniam controuersias constitutus, rem inter dissidentes feliciter componit.

309.

Ioannis Tarnouij Archiepiscopi Gnesnensis, morbus supremus.

Qua ratione in Archiepiscopum euectus fuisset.

rum partem affecti erant, Episcopi etiam alij Russis, alij Polonis fauebant, opemq; ferebant. Res agebatur magna contentione non in Polonia modò, sed in Vrbe ipsa, adeò vt Clemens VIII. Pontifex Max. manum supremæ potestatis ad comprimendâ eam seditionem admouere coactus fuerit. Igitur is dat negocium Pstroconio cognoscendæ eius causæ, qui solerti adhibita industria, posteaquam vtriusq; partis rationes expendisset, graui Oratione castigata virorum religiosorum minùs religiosa contentione, persuasit vt depositis odijs æquas, quas ille præscripserat, concordix conditiones acceptarent, ita tum perniciosum Schisma extinctum, & dignitati Ordinis in Ecclesia Catholica suo merito illustris, optime consultum est. Interea fit certior Pstroconius Ioannem Tarnouium Archiepiscopum Gnesnensem supremo grauatum morbo, in summo vitæ periculo versari. Paulò antè is Stanislaò Karnkouio immortalis memoriâ digno Antistite, qui Ecclesiam Gnesnensem Collegiumque eius beneficentiâ suâ ita auxit, vt quod nunc cum splendorem retineat, illi potissimum acceptum ferat, vita functo, Archiepiscopus Gnesnensis Regis beneficio renunciatus erat, prælatus in ea petitione Tylicio qui magnoperè eam dignitatem quæ prima est in Repub. concupiuerat, non solùm quod locus is vetusta consuetudine Episcopis Cuiaviensibus deferri solitus fuerit, verùm etiam quod Tarnouius sua animi magnitudine partisq; opibus, & tantis quas sibi comparauerat

parauerat clientellis, eorum conatus qui de Rege in ordinem redigendo consilia inibant repressurus, & Regiam dignitatem Primatiali potestate asserturus putaretur. Quam conceptam de se expectationem vt non modò conseruaret verùm etiam augetet, ita se statim comparabat, vt splendore nominis sui & liberalitate in pristinum statum Archiepiscopalem dignitatem restitueret; cuius rei causa, præter splendidissimum & numerosum aulae comitatum complures magni nominis Senatores sibi adsciuerat, qui illi præsentibus essent, & quorum operâ in consilijs expediendis inniteretur, maioreque apud omnes esset autoritate: Gnesnam eo apparatu ingressus, vt suâ magnificentiam omnes qui vnquam in eo genere clari & illustres erant, cunctorum confessione superarit, vniuersamq; Poloniam in admirationem sui conuerterit. Erat ei idem de Repub. sensus cum Sigismundo Miscoiio consanguineo suo Supremo Regni Marschalco, ac præcipuum hominum opinione in Regis gratia locum eo tempore tenente, vtriq; idem studium Regiæ dignitatis conseruandæ, quorum potentiâ cum in tantum excreuisset, vt sua factione quiduis in Repub. effecturi viderentur, Cancellarius fanè siue quòd omninò ita existimauerit, seu inuidiæ in Tarnouium, cuius omnis apparatus valdè illi suspectus fuit, concitandæ causa, spargit Tarnouium conspiratione cum Rege facta Regnum inuitis Ordinibus per vim in proximis Comitibus in filium Regis Vladislaum Principem

Quanto apparatu Gnesnam ingressus.

Quæ similitates inter eum & Cancellarium interuenissent.

cipem transferre velle, eiusdem criminis Miscouium, ac præterea quod is afficitis peregrinis titulis Equitis Poloni modum excederet, infimulat. Erat tùm quoq; in deliberatione Regis connubium, erāt præterea multa Reipub. negocia, totq; & tam potentes factiones, vt quemnam exitum habitura essent futura comitia incertum esset, maxime quòd in iisdem Vicecancellariatus, Tylicio Episcopatum Cuiavian. adeptò, alteri cuiquam conferendus esset, qui ne ad eum qui alterius factionis esset deueniret, Cancellarius summa ope adniti constituerat. In eo rerum statu vt dixi Tarnouius graui ictus morbo posteaquam aliquot septimanarum ægritudine vexatus esset, piè & religiosè excessit è vita. Venerat ad eum Pstroconius paulò antè quam vità functus esset, sed iam à sensibus alienatum intercluso lingue vsu eum repererat, vt nulla de re cum eo conferre possset. Delatam autem ad se suprema Tarnouij voluntate testamenti curam ita suscepit, vt nihil præmitteret, quòd ea quæ ille iussit rata fierent, in ea quæ re summam fidem defuncto amico & benefactori suo præstitit. Et sanè nisi ille suam auctoritatem interposuisset, piæ Tarnouij foundationes, in quas ille liberali animo grandem pecuniæ summam effudit, in irritum recidissent. Iustis Tarnouio Louicij persolutis, rebusque illius ritè ordinatis constituerat in Russiam ad Episcopatum reuerti, quo hominum sermoni se subtraheret qui existimabant eum Vicecancellariatum ambire, sed cùm in Comitij,

400.
 Moritur
 Tarnouius

Eius sup-
 premæ Vo-
 luntatis e-
 xecutor
 Pstroconi-
 us iusta Lo-
 uicij de-
 fucto per-
 soluit.

tij, quæ iam indicta erant, insultaturos plerosque mortuo Tarnouio, famamque & existimationem illius calumnijs oppugnatos prospiceret, veritus ne & defuncti, & suam pariter innocentiam in discrimen conijceret, mutauit sententiam, tantisperque Louicij substitit donec Comitij inchoandis dicta dies veniret. Quæ posteaquam appetijt profectus Varfauiam amicis hortantibus ne sibi deesset, minimo sanè conatu summa Regis voluntate munus Vicecancellariatus consecutus est, opus sanè maioris quàm alio vnquam tempore negotij. Videbatur enim Rex eum factioni Zamoyscianæ opposuisse, vnumq; è reliquis legisse cui potissimum fideret, cuius prudentia & consilio niteretur. Comitiam quidem ea agente Cancellario rebus infectis soluta sunt, Rexq; tantummodo duobus Senatus consultis factis, quorum alterum de connubio Regis, alterum de concedenda Electori Brandenburgensi cura ægri in Prussia Principis fuit, Varfauia Cracouiam profectus est. Omnium planè tunc oculi erant in Pstroconium conuersi, in illum omnis incubuit inuidia popularis. Sed profecto est quiddam diuinum in ijs viris qui difficillimo tempore gerendis Magistratibus admouentur, vt peculiari ij Diuini numinis ope subleuati videantur. Erant pleriq; Pstroconio parum æqui, qui nihil minùs quàm huic Magistratui ferendo parem, & mox suo ac Regis dedecore tanto oneri succubiturum eum augurarentur. Sed ille suscepto eo munere, omnes industriæ

401.

Pstrokon-
ski Vicecan-
cellarius
Regni re-
nunciatus.

H

intendit

402. Eximia
Pstroconij
Vicecancel
larij in obe
undo suo
munere so
lertia. intendit nervos, ad gerendam ex dignitate Regis & Reipub. eum Magistratum, effecitq; vt non modo Regem non pæniteret hoc eum honore auxisse, verùm etiam reliqui omnes faterentur tali tempore neminem alium aptiorem fuisse qui Regias partes contra maleuolorum conatus accurata publicorum consiliorum moderatione tueretur. Comem & facilem se omnibus præbere, palamq; animum ab omni æmulatione & maleuolentia alienum ostendere, sincerè vel cum ijs ipsis qui non benè ei vellent agere, quasi innatum illi erat. Ea re effecit vt Cancellarius ipse, posteaquam actiones ipsius propius inspexisset, non malè de illo existimare cepit, datiq; ad eum literis, & deposita omni similitate ad capeffendam Rempub. consiliaq; secum cummunicanda eum cohortatus fuerit. Et sanè si is diutius vixisset, effecisset mox Pstroconius suo candore & sincero de rebus iudicio, vt illi non minorem Cancellarius quàm alijs qui ab ipsius arbitratu pende-
bant, fidem haberet, neq; eo res deuenisset, quò mox vitâ functo Cancellario hi qui, vt aiebant, ex mente Cancellarij præposteris consilijs ingentem in Repub. motum excitarunt, progressi sunt. Sed cùm Cancellarius quarto ab exactis Comitijs Mense Anno salutis humanæ Millesimo Sexcentesimo Quinto in viuis esse defisset, non modo tota negotiorum moles in vnum incubuit Pstroconium, verum etiam ea quæ viuento Cancellario à quibusdam agitata dicebantur, de indicendo Conuentu Rocosiano con-
403. Suo candore
re frangit
Cancellari
um eumq;
sibi ex ho
ste compa
rat amicū.
404. Rokofzy
initia.

filia in apertum proruperunt, authore Nicolao Zebroidouio Palatino eodemque, Præfecto Generali Cracouien. viro acri, non ita pridem Regiâ gratiâ florenti, & eo offenso popularem auram sinistra Regiarum actionum interpretatione captanti; quæ res quantum in Repub. mali pepererit, quibusq; diffidijs pacatum Regni statum exagitauerit, ac postremò ciues ipsos in mutua perniciem armauerit, alio loco à nobis narratum est. Ad Pstroconium quod attinet, ille pacatorum consiliorum auctorem se præstitit semper, tum potissimum cernens grauari Regiam existimationem confictis criminibus, odiumq; populi augeri, eò incubuerat, vt conciliandis hominum animis crescentem inuidiam minueret. ac in primis Stanislaum Zolkieuium tunc Castellatum Leopoliem. ac Præfecturæ Exercituum Regni pro Zamoscio vicarium, vnum ex intimis amicis Zamoscij, virum recti iudicij & priuatis rationibus publicam salutem anteferentem Regi conciliauit; effecitq; vt mortuo Zamoscio huic vni, etsi Regi aliquantisper ob amicitiam Zamoscij suspecto, secundum mortem illius cura Exercitus demandaretur: plurimum ea res valuit ad labefactandas partes aduersæ factionis. nam cum pleriq; cernerent Zolkieuium non fauere conatibus Palatini Cracouien. facile ijdem in partes Regias concesserunt; Pstroconio in eam curam incumbente vt quàm plurimos ad rectè de Rege Regijsq; destinatis sentiendum induceret. Præcipuè autem aduersa factio in inuidiam po-

405.

Pstroconius Vicecancellarius mortuo Cancellario, difficilimo regni tempore totam negotiorum molem sustinet.

Zolkieuii Regi conciliatum Rokossonum conatibus opponit, & per eos plurimos in Regias partes pertrahit.

406. Quas ob
causas Regi
ab aduersa
parte con-
flatum odi-
um.

pulique odium vocabat Regem, eo quod ille dissentientibus plerisque & dissuadentibus Constantiam Caroli Archiducis Austriae filiam prioris uxoris sororem germanam consortem thori destinaret, ea res aduersa vulgi opinione excipiebatur, paucique erant qui sibi id persuaderi paterentur, id, Summo Pontifice annuente & sacris legibus, quibus Rex cum prioris uxoris sorore matrimonium inire vetabatur, eum soluente, rite & legitime fieri posse. Hoc illud aiebant aduersarij eo matrimonio peti, ut Rex illicitis matrimonij pactis initis Regnum Austriacis traderet; multae sub hoc nomine sparsae in vulgus opiniones, vanae licet & nullo nixae fundamento, apud credulos & in seditionem pronos fidem habebant. Et Rex quidem circa exitum anni, deducentibus in Regnum sponsam Mariae matre, Maximiliano fratre Archiducibus Austriae, Cracouiae nuptias celebravit, effecitque ut sacri simul & secularis Ordinis praecipui quique eis interessent, actumque eum cohonestarent. Caeterum factio aduersa tanto magis exarsit, non in Regem modò, sed in omnes qui Regijs destinatis non aduersati fauere ijs putabantur, praecipua autem inuidiae flamma haesit in Pstroconio; ille omnium sermonibus Regiarum nuptiarum conciliator, eorumque consiliorum, quae vulgò suspecta erant, author existimabatur. Vidit ille & prauidit, Regique ipsi saepe dixit, ea quae mox secuta sunt euentura, suasitque Principi ut aliquantisper opinioni hominum sese accommodaret; sed eò iam res de-

407. Idem odiū
deriuatur
in Pstroco-
nium, sed
falso.

res deuenerat, vt nec Regi ipsi integrum esset resili-
re ab incæpto, nec dignitate salua poterat rescinde-
re pacta, fidemq; datam Principibus Austriacis, qui
duobus Summis Pontificibus Clemente VIII. &
Paulo V. suadentibus & annuentibus hanc ipsam
Regio matrimonio destinârant: Non est huius loci
vt utilitates huius connubij, Regemq; & eos qui
hoc consilium probârunt nihil perperam egisse ostē-
dam, hoc tantum innuisse, suffecerit Pstroconium
nunquam quidem Regi authorem huius nouæ, &
vulgò non probatæ affinitatis contrahendæ fuisse,
cæterum re perfecta non secus ac si ipse princeps e-
ius consilij esset, ita Regem factumque eius tuendū
suscepit, vt grauissimis rationibus ostenderet, non
bene eos patriæ consulere, qui Regem & Senatum
eò nomine apud imperitum vulgus inuidiâ onera-
rent. quippè seditionis & intestinæ discordiæ causas
ab ijs quæri apparebat. Quod mox innotuit, cum
Palatinus Cracouien. cum Hæreticis consilia com-
municare cepisset, atq; eorum potissimum fretus
potentiâ primò ad Stezicam, mox Lublini conuen-
tum egisset, generalemq; totius nobilitatis conuen-
tum, quem Rocos, petito ab Hungaris gente ad se-
ditionem nata nomine, appellare placuit, ad Sen-
domiriam priuatus homo priuata autoritate indi-
xisset. Multa hîc commemorare possem proposita
à Pstroconio consilia ad eludendos conatus aduersæ
factionis prudenter accommodata, sed duo tantum
attingam, quæ salutaria fuisse, & salutem ipsam Re-

408.

Pstroconi-
us tamen
partes Re-
gis tuta-
tur strenuè
tanquam
cõmunem
causam.

409.

Rokossano-
rum conu-
tus quorū
cõsilijs pru-
denter ob-
uiat Pstro-
conius.

gi attulisse exitus docuit. Alterum est Zolkieuio reconciliata gratia Principis, eo in aulam dissuadē-
 tibus plerisq; euocato, quam rem tantā curā egit.
 Pstroconius, vt cūm Zolkieuius iam ad Regem
 proficisceretur, & nescio quis suspicionis scrupulus
 Regi ab inuidis, & Zolkieuianæ laudis osoribus in-
 iectus esset, persuasumq; vt Rex ad eum mitteret,
 quo ex itinere domum regrederetur, obstetit con-
 stanter Pstroconius, effecitq; vt vententem Rex be-
 nignè susciperet, curam publicæ salutis illi deman-
 daret, quam ille fide integra gessit & sustinuit. Al-
 terum est cūm iam Rocofiana factio apertam spira-
 ret rebellionem, atq; in eo res esset; vt Cracouien.
 Vrbe præsidio firmata, Palatinus Reipub. nomine,
 Regem ingressu eius Urbis arceret, arcemq; & insi-
 gnia Regni in potestate sua teneret. quoad Rex o-
 biecta, vt illi dicebant, crimina coram datis à nobi-
 litate arbitris dilueret. Fit de eo consilio certior
 Rex, cōuocato Senatu proponitur quid in tali casu
 facto opus sit. Cracouiamne cuius Arx iam modi-
 co Palatini præsidio tenebatur, & quam Palatinus
 ipse mox maioribus copijs ingressurus dicebatur, e-
 undum & præuertenda celeritate hostium consilia,
 an in Prussiam secedendum quoad Zolkieuius qui
 in Russia copias agebat cum Exercitu superueniret
 plerisq; Senatoribus periculi Regis quàm dignitatis
 maiorem rationem ducentibus, & vt in tutum locū
 permissa hosti Cracouia Rex se cum coniuge & libe-
 ris reciperet, aut certè Varfauiæ vbi tūm cum aula
 erat

erat subsisteret, ne quam occasionem hosti armato sua discessione vel Cracouiae occupandae conatu sui violandi praerberet suadentibus, e contra Pstroconius grauissimis rationibus concessa aduersarijs Cracouia, actum esse de Rege & Regno ostendit, eundem obuiam hosti & audendum, celeritate tantum opus esse, caetera ac iter ipsum expeditum fore, ciues Cracouientes integra esse erga Regem fide, nec Palatinum ita paratum esse vt Regem praenire possit, & si praeniat non ausurum eò progredi. Varfauiæ qui subsistendum Regi suaderent, eos longè maiori periculo personam Regiam obnoxiam facere, quid enim non ausuros hostes occupatâ Cracouia, fugæ verò & in tutiora loca sese recipiendi consilium longè à dignitate Regia, longè à praesenti rerum statu alienum videri, ad fallendum tamen distinendumq; hostem naués parari placuit, sparso rumore Regem Torunium vel Mariæbürgum in Prusiam nauigaturum. In hac sententiam frustra renitentibus alijs facto Senatus consulto, eâ ipsâ hora decreta est Cracouiam profectio, eodemq; die susceptum iter, vt aduersa factione nihil minùs quam eo tempore Regem Cracouiam profecturum suspicante, Rex priùs propè Cracouiam constiterit, quã à Palatino eodem iter intendente id sciri possit, coactusq; sit Palatinus retrocedere reuocato properè ex arce Cracouienti suo quod isthic erat praesidio ne in potestatem Regis veniret; vtriusq; istius consilij authore Pstroconio suscepti Regem nunquam praenituit

500.

Cracouiam
Regi in pri-
mis occu-
pandam
salubriter
contulit
Pstroconi-
us.

501.

Quod pro-
ceres in Se-
natus con-
sulto & exi-
tus impen-
se compro-
bavit.

502.
Pstrokon-
ski Cancel-
larius Re-
gni.

nituit, & prudentes rerum æstimatores optimè re-
bus Regijs ea ratione consultum esse iudicabant.,
quod & exitus rei probauit. Multa alia referre pos-
sem quæ ille Regi vtiliter suafit, erat enim vir per-
spicacis iudicij & prompti consilij, quod non solùm
grauiter proponere, verùm etiam prudenter expli-
care nouerat. Cancellarius Regni in Comitijs Re-
gni Varfauien. Anno 1606. renunciatus, collegãq;
in eo munere sortitus Stanislauum Minski ex Palati-
no Lancicien. Procancellarium Regni à Rege crea-
tum, summam tamen consilij ipse tenuit, quod Pro-
cancellarius inuidiam apertè subterfugeret, neque
earum actionum quæ Magistratum eum gerentibus
pro salute Principis intrepidè suscipiendæ erant.,
partem aliquam capeffere vellet. Itaque Pstroco-
nius, & ea ipsa Comitata & Visliciensis Conuen-
tum, quem Regiarum partium Duces, Rocosiano
apud Pokriwnicam actio opposuerat, & cui Rex ipse
vniuerso ferè Senatu sibi adfistente præerat, able-
gato ad Rocosianos Procancellario, & mox eodem
gravi morbo oppresso solus obiuit, omniaq; Can-
cellarij munia sustinuit: soluto eo conuentu quod
Rocosiani graues & iniustas, Regi & ijs qui cum Re-
ge erant conditiones ferrent, motis contra eos co-
pijs ad Ianouecium ventum est, vbi Palatino Cra-
couien. & Ianuffio Radiuilo qui Exercitui Rocosia-
no præerant, vel captis vel deditis, vel vt ipsi aie-
bant sponte iudicio Senatus sese permittentibus,
cùm non deessent qui suaderent authores seditionis
vel necan-

vel necandos, vel in vinculis retinendos, hic quoque
 mitioris sententiae author fuit Pstroconius negans
 per leges Regni licere in ciues ordinario iudicio non-
 dum iudicatos animaduerrere, maioremque motum
 excitatum iri, si illi licet id meriti, opinione tamen
 vulgi infantes existimati, vel morte punirentur, vel
 contumelia afficerentur, diem potius illis dicendam
 ut in proximis Comitibus se sisterent, causamque exci-
 tati tumultus dicerent. Ita illi tum sponfione data,
 dimissi, cum non seruata fide iterum armis & non
 iure se tuerentur, neque vocati ad Comiticia venire vel-
 lent, non deerant qui lenta Pstroconij consilia accu-
 sarent, sed illi semper constitit ratio dati consilij.
 Secuta sunt postea Comiticia anno 1607. Varfauiae
 indicta, armata illa & turbulenta, cum Castris quo-
 rum praesidio tuto negocia publica tractarentur, ad
 Urbem admotis, tertio inde milliaro hostium ca-
 stra abessent, & inter militarem strepitum armorumque
 vim consilia expedirentur. Actum est cum Rocosi-
 anis ut ab armis discederent, atque arbitrio Senatus,
 & totius Reipub. se causamque suam permitterent,
 sancitae plurimae leges ad stabiliendas Nobilitatis li-
 bertates circumscribendumque Regium imperium
 pertinentes, satisfactum magna ex parte populi de-
 siderio & minus aequae flagitationi. Rex ipse quod
 suum pacis cupidum animum cunctis declararet, ni-
 hil se non facturum quod concordiam omnium senten-
 tia a se postularetur testatus est, & fecit pleraque fe-
 cissetque multo plura, nisi orta inter Ordines Regni

503.
 Eius contra
 reos Rokof-
 fanos miti-
 or proposita
 sententia

504.
 Cum Ro-
 kossanis pri-
 mo pacatis
 consilij actum.

de rebus controuersis disceptatione, mutuis alterationibus Comitiorum tempus extractum fuisset. Postremò cum nullis omninò rationibus Rocosiani vt pacatè se gererent, ab armis discederent, causam suam iudicio Ordinum Regni permitterent adduci possent, cum persuasiones amicorum & principum Senatus qui ad illos Regis permissu sæpè commeabant, cum Regis & totius Reipub. auctoritatem, contemnerent, factum Senatus consultum, vt nisi intra certum diem arma deponerent, eo loco quo hostes patriæ haberentur, & vi atq; Exercitu ad officium reducerentur: Néq; tamen his illi territi rem pene dictu incredibilem ausi non plures quàm duo Palatini, Nicolaus Zebrzidowski Cracouien. & Ianussius Grudzinski Rauensis, ac Castellanus Par nauien. Petrus Staborowski, isq; nondum eò sacramento quò Senatores Regi & Reipub. obligantur obstrictus, nec pleni iuris Senator, pauci præterea ex Equestri Ordine, Regi Regnum publicè proposito edicto abrogârunt, iustitium indixerunt, inter regnum promulgârunt. Erat Regia causa potior & iure, & viribus maioribus nitebatur, stabat à partè illiùs & Comitiorum consensus, & vniuersus Senatus, & exercitus robur. Aduersariorum è contra omnis in eò spes, militem Regium contra ciues arma non stricturum, faciliùs eum seditionem moturum, quàm causam Regiam armis defensurum. Nec temerè ea orta erat fiducia, nam plerosq; è Regio Exercitu ea opinione imbuerant Rocosiani quasi illi
 pro li,

pro libertate niterentur, hi qui cū Rege stabant, eandem oppugnatum irent, itaq; & in Castris præfente Rege variæ voces audiebantur, & postmodū cū Rocofiani primi versus Cracouiam castra mouissent. Rexq; cū Exercitu eos secutus, & apud Varcam oppidum affecutus fuisset, complures militum turmæ iussæ cū hoste manus conferere imperiam abnuerunt. & nisi arte Zolkieuij, seueraq; in paucos seditionis auctores animaduersione, exercitus exactis proditoribus purgatus fuisset, nescio an non summo gentis nostræ dedecore, Regis eorumq; qui Regias partes sequebantur causa prodita fuisset. Nec apud Vranscum ea alacritate animorum à Regijs militibus excepta pugna trepidatumq; & magna confusione res acta, ducibus ipsis qui bello præerant, præerant autem Carolus Chodkieuicius dextro, Stanislaus Zolkieuius sinistro exercitus cornui, non satis inter se concordibus, ita vt Rex ipse in summo periculo versaretur, & fuga passim conturbatis ordinibus fieret. Insperata ea res accidit nobis, qui cū Pstroconio non longè à Prætoria Regia cohorte inermes substiteramus, visaque res proditori similibus, idq; veritus Pstroconius adacto calcaribus equo ad Regem contendit, præfatus se cū Rege omnem fortunæ sortem excepturum, nec aliam salutis viam quæsiturum, conspicatusq; vnum & alterum vexillum fugientium, vexilliferos præhendi iubet, atq; penè inuitos & metu conterritos sua authoritate è fuga retrahit, atq; ad Regem, qui

505.
Armis tandem decertatum est.

506.
Quæ circa conflictum egerit Pstroconius.

cæteris metu turbatis & varia suadentibus imperterritito animi Regij vigore nunquam loco moueri potuit, adducit. Mirati sunt qui præsentés erant Episcopi animi magnitudinem, tantò magis quòd nonnulli qui in ipsius comitatu erant, non verbis magis quàm exemplo fugam suaderent, eamq; deserto Episcopo turpiter capefferent. Multa præterea alibi dicenda vel dicta. Victoria Regi obtigit, pauci ex hostibus ceciderunt, sparsi reliqui quò quemq; fors tulit abierunt, cæsi in acie vt terræ mandarentur, ea verò prima Pstroconio cura fuit, vt vulneratis medici adhiberentur, vt moribundis Sacerdotes adessent eiusdem summa sollicitudo, nec vllū inter hostes & suos discriminē, pari omnes affectu complexus vtriusq; simul quantum res & tempus patiebatur consultum esse cupiebat, me inter alios paterno imperio cõegit, vt partem curæ eorum qui è vita excedebant capefferem, eosq; sacra exhomolegesi expiatos ad mortem Christiano ritu obeundam præpararem: feci id non inuitus cùm alij deessent, qui ad munus obirent. Victis prælio aduersarijs delibatur quâ pænâ ij afficiendi essent. qui in acie contra Regem steterant, Rege optimo annuente & suadente Pstroconio in neminem sæuitum quos fortuna belli seruauit, nulli bona adempta, mansere omnes incolumes etiam ij qui prodicionis & inite cùm Gabriele Bathoreo Principe Transiluanix, detradendo illi Regno conspirationis rei conuicti sūt, quorum vnus Ioannes Felix Herbortus clara, & illustri

507.

Victoria
penes Regē
stetit.

Sauciorum
& cæforū
in pugna,
pia & accu-
rata Pstro-
conij cura.

508.

Pstroconio
suasore in
meminem
rebellium
sæuitam.

Iustri ortus familia, eruditionis & eloquentiæ opinionione tumens, leuis idem & ob egestatem ad seditiones resque nouandas pronus captus, cum literis proprijs conuinceretur perniciofa in Regem & Rēpub. cum Batthoreo consilia agitasse, iam iam capitali supplicio vniuersi Senatus sententiā addicēdus, Pstroconij qui extra aciem nullius ciuis sanguinem esse fundendum multis ijsq; efficacibus semper vrsit argumentis, sententiā seruatus est, & post sponfione data dimissus. Reliquis etiam rebellibus vt Rex veniam daret, ac clementiā potius quam seueriori animaduersione Rempub. pacaret, facile benignissimo Principi persuasit, itaq; Senatu quoq; vniuerso in eam adducto sententiam, agente potissimum, Zolkieui, qui quōd sororem vxoris Palatini Cracouien. in matrimonio haberet, sanguinisq; arcta coniūctio inter mutuos eorum liberos intercederet, indoluiffe vices Palatini, & illi iam facti pānitenti postremō fauiffe putabatur, conditiones quibus Palatinus in Regis gratiam admitteretur, præscriptæ sunt. Vocatisq; ad Regem Cracouix eo tempore, aduersa valetudine laborantem Senatoribus Regni & Magni Ducatus Lithuanix postquam aliquantisper disceptatum esset, inter eos qui maiorem Regiæ dignitatis rationem habendam, & eos qui nonnihil Palatino quoq; indulgendum censebant, ad extremum venit ipse Palatinus, verbisq; præscriptis præteritorum veniam à Rege petijt, pariterq; conceptis scripto orationibus Pstroconius nomine Regio, &

509.
Nullius ciuium extra pugnam sanguinem fundendum, prudēs cōsiliū Pstroconij.

600.
Pax inter Regem & Rokossanos Pstroconio in primis laboratē statuta.

601.
Mors pia
Cardinalis
Maciejouij
ciusq; res
in vita ge-
stæ.

Ioannes Zamoyski Archiepiscopus Leopoliensis ;
pro Senatu illi responderunt , ita tùm pax coijt , &
Respub. pristinæ tranquillitati restituta est. Hæc
anno 1608. Mense Maio acta , cuius etiam anni ini-
tio Bernardus Maciejowski Sac. R. Ecclesiæ Cardi-
nalis Archiepiscopus Gnesnensis cessit è vita vir pi-
etate insignis , genus illi clarum & illustre , quippe
nepos fratris Samuelis Maciejouij Episcopi Cracou-
uiensis , qui Sigismundo Primo , & post Augusto e-
ius filio regnante Princeps Senatus habitus Regni
Vicecancellarius fuit , primis ætatis annis sub Rege
Stephano militiam professus , aulici comitatus Ve-
xilifer summa cum laude munus id sustinuit , mox
abiecto balteo militari sacris initiatus atq; Romam
profectus , totum se Ecclesiasticis institutis imbuen-
dum impendit , cunctis ob vitæ integrè actæ sancti-
tatisq; constantem opinionem amabilis , primò Epi-
scopus Luceoriensis renunciatus , mox legatione
Regis Sigismundi nomine apud Sixtum V. Sūmum
Pontificem functus , cū magnum sibi in Romana
Curia affabilitate & comitate amorem conciliaffet,
secundū mortem Georgij Cardinalis Radiuili qui
in Vrbe vitā functus est , Clemente VIII. Summo
Pontifice Regi eum impense commendante , Episco-
patum Cracouiensem adeptus , mox ab eodem Pon-
tifice in numerum Sacræ Rom. Ecclesiæ Cardinali-
um relatus , postremò mortuo Ioanne Tarnouio
Archiepiscopus Gnesnensis factus minùs biennio ei
sedi præfuit. Extremis vitæ annis simultas ei cum
Rege

Rege intercesserat, fauisse Rocofianorum conatibus putabatur. Sed nos ad nostra, Alberto Baranouio ex Episcopatu Vladislauien. Gnesnam Regia designatione translato, Regia item voluntate Episcopatus Vladislauien. Pstroconio delatus est, quem dignitatis Ecclesiasticæ locum adeptus, iam in portures suas collocatas existimabat. Nihil igitur nisi quod ad functionem eam ritè obeundam pertineret mente voluens, totus eò propendebat, vt quam primùm Supremi Cancellarij munus deponeret, publicarumq; rerum abdictâ curâ Episcopi officio fungeretur. Ergo Comitij Varfauix anno 1609. Mense Ianuario indictis, cùm Regem Volborij, oppidum id Episcopi Vladislauien. Cracouiâ Varfauiam proficiscentem conuiuio excepisset, vix dum rectè inchoatis Comitij institit. apud Regem vt quàm primùm sibi Magistratu abire liceret, quod cum vix tandem obtinuisset, in hospitium reuersus veluti diu desiderata quiete parta, mirificè lætatus est, immentas Diuinæ Maiestati agens gratias, quod in tāta negociorum mole sustinēda singulari ope sibi adfuisse. quòd enim tanto ponderi non succubuisset, quòd Magistratum eum difficillimo Reipub. tempore ita gessisset, vt nec inuidi, nec inimici quidquā haberent quod criminarentur, soli Deo acceptum ferebat. Vna reserat, quæ animum ipsius magnopere sollicitum habebat, dati erant autoritate Comitiorum è Senatu & Equestri Ordine qui statum Ducalis Prussix inspicerent, formulam regiminis præscri-

602.

Pstroconio
Episcopa-
tus Kujai-
ensis dela-
tus.

603.

Cancellarij
munus de-
ponit Pstro-
conius.

700.

ni edicti
antiquus

604.
Prussiam
Ducalem
ex Regis ac
Ordinum
sententia
inspicere &
Curatori
fatui Prin-
cipis condi-
tiones ex se-
natus con-
sulto præ-
scribere ius-
sus.

605.
Morbo in-
terripitur.

præscriberent, & Alberto Brandeburgico, qui eò quod motæ mentis esset curatore egebat, curatorem Ioannem Sigismundum Electorem Brandeburgensem à Rege & Repub. datum, certis præscriptis conditionibus in possessionem eius curatellæ immitterent, ac nouo sacramento prouinciam illam Regi & Reipub. obstringerent, inter eos quibus hoc negotium tractandum commissum, erat princeps erat, Pstroconius, eum vehementer torquebat cura suscepti istius negocij, nam inprimis ad officium suum pertinere iudicabat omni studio promouere in Ducatu Prussix iam dudum pulsam isthinc & eliminatam religionem Catholicam, id si impensius vrgeret, verebatur ne acrius obnitentibus Hæreticis, status illius prouinciæ perturbaretur, omnisq; in eum culpa infecti negocij recideret, non poterat autem vllā iustam Regi adferre causam, quò illo annuente sibi liceret domi manere, quamobrem me alijsq; præsentibus, sæpe Deum præcatus est, vt si minus fructuosa & salutaris Ecclesiæ ac patriæ hæc sua legatio futura esset, se vel morbo impediret, vel si ita diuinæ Maiestati visum foret, è vita tolleret. voti vt mox videbimus compotem fecit Deus. Cracouiam ad Regem venerat accepturus mandata secundum quorum præscriptum Prussicum negotium tractari debuerat. sacro Parasceues die Rege templa Christiano ritu religiose obeunte, cum in deducendo & manu sustinendo Rege aliquantisper fessus esset, altera die leuiori febris correptus non, satis curato morbo

morbo Cracouiâ discessit, Volboriam properans isthic valetudini recuperandæ Medicorum operâ adhibitâ aliquantum temporis impensurus, sed & Volboriæ tanta negociorum moles eum circumstetit, vt non modò Medicis, vacare non potuerit, sed & ad necessariam etiam quietem sumendam non satis temporis ei suppeteret, crebrò eum interpellantibus amicis, quibus tantùm indulgebat, vt sibi non parceret. Sed non solùm Volborij, verùm & in itinere deinceps Vladislauiam versùs suscepto exiguam habuit valetudinis curam, quòd nimium fideret viribus suis, seq̃ non facile morbo deijci posse existimaret. In Coualiensi primùm oppido quòd vicinum est Vladislauix sensit se iterum tētari morbo, die decima sexta Maij Ecclesiam suam Vladislauien. ingressurus, multos Proceres eius Prouinciæ obuam sibi progressos magna animi hilaritate excepit complexusq̃ est. dies erat nimio solis calore feruida, tot autem viris nobiles qui honoris causa obuam prodierunt Episcopum salutantibus necesse erat quemlibet eorum excipere, dicentem, audire detecto capite, ita incaluit corpus itinere alijfque curis, & ipsa suscipiendi Episcopalis oneris meditatione fessum, peractis tamen, ingressus ad Ecclesiam cæremonijs, finitisq̃ salutationibus deductus ad arcem, multa illustrium virorum frequentiam mense affedit, & vix gustato cibo, quasi telo aliquo ictus subito se proripuit, secuti sumus abeuntem, ille verò eo morbo lætus, hoc illud est inquit quod in

K

ipso

606.

In suo in Episcopatum atq; in Ecclesiam suam Vladislauien. ingressu morbus inualefcit.

ipso tanti honoris ingressu mihi euenire oportuit, ne nimum me extollerem, leui plaga me diuina manus tetigit. Febricula erat leuior, quam vt aliquod periculum ab ea timeri potuerit, & quæ intra vnus horæ decursum deferbuit, sed postridie totum corpus flaua bile perfusum ictericio siue Regio morbo eum affectum esse ostendit. Aduocati Medici venam fecuerunt, fluxit ater & adustus sanguis, signaque futuri & diuturni morbi apparuerunt, ac Medicis seriam affectæ morbo valetudinis curam suadentibus, ille inprimis de salute animæ sollicitus Confessarium Præsbyterum è Societate IESV qui tum Torunensis Collegij Rector erat Corzeuium accersit, huic humiliter gesta totius suæ vitæ fatetur, veniam delictorum poscit, mox ritu Catholico expiatus me accersito quasi iam iam moriturus tabulas supremæ voluntatis conficit. Mirabamur hominē vt nobis videbatur satis valentem, nec vi morbi deiectum, in continua versari cogitatione mortis, animo quidem intrepido, & quasi magnum quid aggredi gestiente, sollicito. Testamento legitime condito, omnibusq; rite dispositis, sacrifq; more Catholico expiatus, tum demum accersitis Medicis, curandum se illis permittit, lenta erat vis morbi, cuius causa obstructio venarum messoraicarum à diuturno tempore contracta, nec enim ille nisi morbo urgente medicinis vti consueuerat, nimia quadam suæ valetudinis fiducia alios etiam irridere solitus, qui cum rectè valerent, medicos nihilominus ad curam

607.

Curam valetudinis suadentibus medicis & amicis, curam animæ potiozem habet Pstro conius.

608.

Testamento condito & procurata animauratione valetudinis tum demum medicis permittit,

ram corporis adhiberent. Ego morbi causam ad curas & sollicitudines angoreſq; animi, quos in gerendo magistratu toto ferè Vicecancellariatus & Cancellariatus tempore, sine collega, sine vlllo leuamento, solus tantum onus sustinens pertulerat, retulerim. Medicis igitur manum admoventibus tantum abfuit, vt morbi vis decederet, vt etiam maiora incrementa sumeret, per sex continuas septimanas decubuit, hoc temporis interstitio bis recidua febris tentatus, eaq; facile leuatus non remisit animum à publicis curis, ac in primis quotidie ferè sacrificium incruentum offerens, immensam lachrymarum vim profundebat, omnes qui adire ipsum vellent, facillimè admittebat, causis iudicandis aliquoties præfedit, de statu Ecclesiæ subditorumq; sollicitus, & cum vt dixi in cogitatione perpetua mortis esset, quasi tamen vitæ certus, ad extremum eius exitum nullam muneris sui functionem intermisit. Cum tertia iam hebdomada morbi præterisset, rari Medici loci mutatione morbum decessurum suaserunt vt Raciâzum (arx est Episcopalis amæno admodum loco sita, quatuor miliaribus Vladislaniâ distans) proficisceretur, fecit id ille libenter, nihil tamen ea migratione effectum, idem morbus, eadem illius vis manebat, & vt dixi maiora in dies incrementa sumebat. Non possum silentio præterire insigne Pstroconij pietatis studium, quod in hoc itinere exhibuit. Templum erat Raciâsi à Rozrazouio magnis impensis inchoatum, & ferè iam per-

609.
Morbi causa & occasio.

609.
-am id est
-tes angl

700.
Aura mutationem frustra captant in eo sanando Medici.

701.
Raciâsi Templum

infirmus in
flaurari
curat.

fectum, deerant turres, altaria, fenestæ, id à successoribus Rozrazouij Tarnouio, Tylicio, & Baranouio neglectum pecoraq; in loco sacro (nam eius templi in veteris Ecclesiæ loco posuerat fundamenta Rozrazeuius) stabulari, ossa humana diruto ossario, à canibus & feris dilacerari & dispergi ita indoluit Pstroconius, vt lachrymas tenere non poterit, è vestigio igitur iubet purgare locum, fores ad portas aptare, ossarium nouum condendis fidelium ossibus construere, vitreas fenestras conficere, quæ omnia summa celeritate, illo instante & perurgente perfecta sunt, & si diurnior vita illi obtigisset, haud dubium quin illa ipsa æstate totius fabricæ opus perfectum reddidisset, sed eius rei laus reseruebatur eius successori, Laurentio Gembicio, qui pari tactus pietate, simul ac Episcopatum cepit, finem huic operi imposuit. Morbo in dies crescente, accessit postremò febris, quam, vt est, malignam Medici vocant, ac insuper triduo ante mortem aposthema dextram faciei partem, ac fauces ipsas occupauit. Nulla iam spes erat salutis, & Medicis tacētibus ipse viribus se destitui animaduertens, nihil territus suprema necessitate, ad mortem constanter & piè obeundam se præparabat, sermo nullus nisi de rebus diuinis, de cælesti illa patria, de diuina erga genus humanum clementia, quotidie, sacrum Missæ officium, cum iam destitutus viribus ipse facris operari non posset, audiuit deuotè & religiose, petitas ex sacris Psalmis sententias frequēter in ore habebat.

702.

Febri maligna corripitur.

habebat. Aspersisti me, inquit, Domine hysopo (bilem enim quæ morbo caussam dederat hysopo comparabat) & mundabor: lauabis me & super niuem dealabor, & Bonum mihi Domine, quia humiliasti me, itemq; Paratum cor meum Deus, ac Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus. Die Principibus Apostolorum, Petro & Paulo sacra illi suprema, mane vestes poposcit, vestitus (tantum adhuc illi virium supererat) ad altare quod in vicino cubiculo parabatur se deduci iubet, ibi prostratus Missæ Sacrificium Patre Simone Dolescio è Societate IESV sacra peragente audit, sacraq; Sinaxi refectus, vegetior quodam modo redit ad lectum, non dubitabat se eo die moriturum, nam & triduo antè quæ fierat ex me quàm cito ventura esset dies Apostolis sacra, cumq; ego tertio ab hinc die venturam eam respondiissem conticuit, deniq; cibum cum eo die caperet, cui inquit vsui cibus iste, cum anima alio egeat, cumq; frigore pedes ipsius rigescerent attrectarem, ne mireris inquit, iam inde anima se subduxit, & per partes morior. Hæc lætus & quasi iocanti similis, cum verò mors instaret, aliquantisper commotus, facie non nihil perturbata, Coram Iudice meo inquit mox compariturus, hac vel maximè vrgeor formidine, viximus in aula, Magistratus gessimus, non semper in hominibus negocijsq; tractandis & expediendis æquabilem modum tenere potuimus, interdum non eâ quâ par erat intentione ad altare accessimus. Tum ego:

K 3

Si quid

703.

Die vitæ
suæ supre-
ma ad sa-
cellum per-
ducitur &
Missæ sacri-
ficio deuotè
interest
& SS. Eucharistia
reficitur.

704.

Diem sui
obitus præ-
sciuit.

705.
Ad Vicinā
mortem
(quod pio-
rum est)
trepidat.

Si quid tale est, quo ex ea occasione grauari suam conscientiam sentit, nunc doleat. Doleo, inquit, ex animo doleo. Assurgere volenti porreximus manus, ego autem monui Confessarium, vt ita affecto cæteris abire iussis consilium daret, & indulgentiam largiretur, fecit id ille, mox iussu Pstroconij, vniuersā aduocatā familiā, adsint inquit, omnes ac videant me morientem, iam hilarior, iam totus in oratione defixus, sacrum Oleum Christiano ritu extremò vngendus adferri iubet, aderant complures Præsbyteri & religiosi viri, orantibus illis & sacras Lithanias recitantibus, ille cum reliqui ora pro eo dicerent, ora pro me ingeminabat. Hoc Sacramento munitus constanti vultu, intrepido animo præstolabatur mortem, & cum iam vox deficeret, orsus Dominicam Orationem, quamuis submissa voce, ita tamen vt à nobis qui aurem ori eius admoueramur intelligi posset, in his verbis, AVE MARIA, creatori suo spiritum reddidit, adeo placidè & sine aliquo corporis motu, vt somnum capisse potius, quam mortuus esse existimari poterit. Coluerat ille peculiari ritu Beatissimam Virginem, atq; ab eo tempore ex quo Præsbyteri Ordinem suscepit, omni Sabbatho votiuo Sacrificio Reginam cæli venerabatur, nec dubito quin præsentem in ipso mortis certamine eam salutauerit, nec temere factum crediderim, vt in hac voce AVE MARIA expirarit. Multa alia pietatis officia ab eo vsurpata, quæ hic paucis perstringam testimonio esse

706.
Intermortuis
voci-
bus Oratio-
nem Domi-
nicam reci-
tat, & in
verbis Aue
Maria, pla-
cidè mori-
tur.

esse possunt, quantopere ille Dei & proximi amore flagrauerit. Summum erat in eo vitæ ab omni illecebra carnali conseruandæ studium, omnes suspiciones turpitudinis, omnes familiaritates quæ statum eius non decerent vitabat, nullum unquam verbum ex ore eius prodijt, quod castas aures offenderet, quoduè ruborem mouere posset, si quid tale ab alijs diceretur, aures oculosq; auerteat, vt quantum à rerum turpitudine abesset, tantum se ab obscenitate verborum alienum ostenderet. Crebra ieiunia, castigationes spontaneæ corporis, aliæque ad domandam carnem pertinentia in vsu habebat. Ieiunium Aduentus Domini solenne statumq; illi erat. Curâ pauperum gerere, Nosodochia Xenodochiaq; inuisere sæpissimè solebat, nec pecuniam modò sed spiritualem etiam Eleemosinam largiebatur exhortando pauperes, ad ferendas æquo animo ægritudines, reliquaq; vitæ inopis molestias, incitando eos ad pietatis studium, perquirendo de statu eorum, de ratione victus. In Eleemosinis largiendis, plus quam facultates suæ paterentur, sine vilo prorsus rei priuatæ respectu planè liberaliter profusus, dumq; eo nomine à domesticis admoneatur, Dominus prouidebit, respondebat. In quo genere quid aliquando illi acciderit Ecclesias Diocesis suæ perlustranti, paucis referam. In pago Cracouecio ditionis Alexandri Ducis Ostrogæ, templum erat Catholicum quod idem Dux Græco Schismati addictus, in Ruthenum ritum transtulerat, sed

707.
Puritatis
mirum in
tota vita stu-
dium.

708.
Pœnitentiæ
& mortifi-
cationis
cultor egre-
gius.

709.
Inopum pe-
culiaris cu-
ra & ratio.

eo vita

800. **co** vitâ functo vxor illius fœmina religiosissima iterum illud Catholicis restituerat, Romanæ religionis dato Sacerdote, is omnium rerum egens, cum quibus templum illud recens restitutum indigeret, Episcopo explicasset, ille non subducta ratione pecuniæ quantam tunc haberet, iubet numerare centum florenos, in subsidium Ecclesiæ impendendos. Dissuadenti fratri meo Mathia Lubinski eo tempore Canonico Gnesnen, nunc Præposito Miechouien. qui & Cancellarius illius erat, & priuatas eius rationes tractabat, ostendentiq; quantum adhuc in perlustranda Diocesi itineris & sumptuum faciendum esset, & quam exigua summa pecuniæ quadringenti erant circiter floreni, Episcopo superesset, ac proinde differri oportere petitionem Parochi, dum domum Episcopus rediret. Assensit ille quidem idque ægrè, cæterum comminatus est, breui euenturum, vt illum ipsum sui consilij pæniteret, dicto euentus respondit, nam sequenti nocte arculam, in qua & Episcopi & fratris mei pecunia erat fur abstulit. quod vt intellexit Episcopus, ne minimum, quidem iactura rei permotus, nimiam tantum erogandi in pios vsus parsimoniam eo furto castigatam esse professus, vt quam primùm domo pecunia in subsidium Ecclesiæ promissa mitteretur, mandauit. Erga inimicos & inuidos benevolentissimus, iniuriarum quarumcunq; patientissimus, non modò lædentibus non nocere, sed etiam humanitate & beneficijs eos sibi deuincire studebat. In grauissimis quibusq;

801. **Mira** in eo mansuetudo & animi tranquillitas.

quibusq; periculis singularem quandam animi tranquillitatem retinebat, vultusq; ipsa serenitate alijs metum demebat, illud vsurpans: Animus bonus in re mala dimidium mali, quod quantopere bina Regiæ Maiestatis in Sueciam profectio, & domestico ad Guzouium conflictu præstiterit, supra attigimus. Nulla re aduersa magnopere tristabatur, sinistra euentus nuncium pia illa oratione, Sit nomen Domini benedictum, excipere solitus. Inter priuata pietatis exercitia solenne illi erat, qualibet media nocte surgere ad confitendum nomini Domini, & nemine conscio in genua prouolui, ac deuotissime aliquot orationes quas pij viri eiaculatorias vocât, ex intimo cordis affectu ad Deum profundere. Quotidie totâ conuocatâ familiâ sacras Lithanias recitari curabat, vesperi & mane sacris meditationibus aliquantum temporis semper impendebat, religiosos cætus summo amore prosequabatur, è quibus Patres Carmelitanos excalceatos sanctissimi instituti homines ex Italia euocatos suâ operâ & impensa Cracouiæ collocauit, quos etiam factus Episcopus Vladislauiensis ad Ecclesiam suam Cathedralē adducere omnino constituerat, si quando post exantlatos labores animum releuare vellet, in aliquod Cænobium secedebat non vt otio tempus consumeret, sed vt pia de rebus diuinis cogitatione & sacra cum viris religiosis conuersatione se recrearet. Bina votiua sacrificia qualibet hebdomada,

L

Feria

802.

Pius erga
religiosos
ordines affectus.

803.

Consuetudo
deuotionis

80
 20 pietatis
 illi exerci-
 tia.

804.
 Corporis
 habitudo &
 animæ do-
 ces.

Feria Tertia de SS. Trinitate, Sabbatho vt dixi de
 Beatiſſima Dei Genitrice, per ſe ipſe deuotiſſimè
 peragebat, ſi quando aduerſa valetudine impedire-
 tur per alium ſacerdotem (quod tamen rarò acci-
 dit) id fieri curabat, & quoad per negocia licuit
 profectis etiam diebus, feſtis verò omnibus Sacro-
 ſanctum Miſſæ ſacrificium cum ſumma deuotione,
 & lachrymarum profuſione offerebat. Has omnes
 piās deuotiones, ita lōga exercitatione & continuo
 vſu in conſuetudinem adduxerat, vt quo minùs ijs
 ſtatis horis & temporibus vacaret, neq; ſummis dif-
 ficultatibus, neq; negotioſi Magiſtratus curis, nec
 deniq; anguſtiā temporis prohiberi vnquam potue-
 rit. Corpus illi firmum & ferendis laboribus ido-
 neum, ſtatura iuſtè quadratā, raro capillo veſtitæ
 genæ, vt propior imberbi eſſet. vox ſonora, oratio
 in qua magis inuentio & iudicium quàm elocutio e-
 niteret, Senatoria prouſus, grauis, docta, & qua
 pondere ſententiarum magis quàm verborum leno-
 cinio commendata, in aures auditorum influeret.
 Memoria excellenti pollebat, ita vt omnia quæ au-
 diſſet legiſſetue retineret, itaq; ſermo illius plenus
 erat notitia antiquitatis, in cauſis cognoscendis ac-
 cre & perſpicax illius erat iudicium, non tamen te-
 merarium vel arrogans, placidè vt aliorum ſenten-
 tias exquireret, & nonniſi vltro citroq; explicatis
 rationibus cauſam definiret. Geſtis tot Magiſtrati-
 bus, gratia etiam Regia florens, nullas reliquit o-
 pes

pes, vix distracta etiam supellectilio mortuo, a sa-
 lienum solutum est, cum alias non indiligens rerum
 suarum haberetur, sed idem abstinens, & ab omni
 illicito munere accipiendo alienus cum esset, priua-
 tafq; facultates, non eas quæ gerendis difficillimo
 Regis & Reipub, tempore Magistratibus sufficerent
 haberet, sumptu censum superante abundare non
 poterat, quotiescunq; tamen opus erat splendide &
 magnifice vel in excipiendis tractandisq; exteris ho-
 minibus, vel in obeundis negotijs in quibus digni-
 tatis Regiæ & magistratus quem sustinebat, ratio
 habenda erat, comparebat. Excessit è vita III.
 Calend. Iulij. Anno à restaurata salute humana su-
 pra Millesimum Sexcentesium Nono, ætatis suæ
 Anno Quinquagesimo Sexto. Vladislaviæ in Ec-
 clesiæ Cathedralis facello à Ioanne Tarnouio Ar-
 chiepiscopo Gnesnensi extructo & exornato se-
 pultus. Felicem illum dixerim morte sua, qui fun-
 ctus tot Magistratibus, gesta summa cum laude Re-
 pub. eaq; post Rocosianas seditiones pacatâ & pace
 florente, multa ea quæ mox subsecuta sunt mala,
 non viderit. Felix es Pstroconi, qui iam pietati tuæ
 debito frueris præmio, de nobis & patria, de qua
 semper bene mereri studueras, vel nunc etiam sol-
 licitus, nec enim ambigimus te cernere, cum in con-
 spectu illius sis, qui omnia videt & præuidet, qui-
 bus iactemur procellis, quanta amatæ à te patriæ
 immineant pericula, quibus Ecclesia Dei oppugne-

L 2

tur ma-

805.

Inter tot
 quæstuosos
 magistra-
 tus, nullas
 congeffit
 opes.

806.

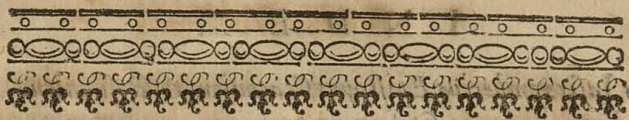
In Vladisla-
 uien. Ecele-
 sia Episco-
 pali sepeli-
 tur.

cur machinis. Nos hæc quæ scripsimus, tuæ memo-
 riæ dicamus sacramusque, erit, hoc quaecunque,
 meæ erga, nomen tuum, obseruantia monu-
 mentum, & grati acceptorumque à te
 beneficiorum, memoris animi
 non, vulgare, argu-
 mentum.

806.
 in Vobis
 non facile
 in Episc-
 opo
 171.

florere, tales es que mox subleuata sunt mala,
 non videtur. Hæc est Eusebius, qui iam pietatis
 eorum finis primum, de nobis & pariter, de qua,
 tempore bene meriti hinc, vel nunc etiam sol-
 licite, nec enim arripimus te cernere, cum in con-
 spectu illius sit, qui omnia videt & pater, qui
 hoc iudicium proculis, contra omnia à te pariter
 immineat periculis, quibus Eusebius De oratione
 171.

I N D E X

Eorum quæ in utroque opere continentur.

Numerus verò appositus non paginam, sed marginalem notam indicat.

A

A Pseudopoliticis extremum Religioni & Patria timendum exitium	20.
Ars Artium Cura Animarum.	39.
Abusus in eligendis Episcopis in Polonia vnde olim natus.	54.
Abusus idem hisce temporibus correctus.	55.
Aulicorum negotiorum experimenta.	58.
Ab obsequio munere & favore facilis in Simoniam lapsus.	58.
Aulica obsequia bono fine temperanda.	58.
Aulica obsequia reddunt Ecclesiasticos Senatoriæ dignitati idoneos	59.
Abusus percipiendi fructus duorum Episcopatum	65.
Animæ defectus per vitia corporis designantur	67.
Ambitiosorum vita indigna, mors infelix	68.
Andree Cardinalis Battorei Episcopi Varmien. infelix exitus	74.
Angelicam perfectionem Episcopis inesse debere	79.

M

Alber-

I N D E X

7.	<i>Clerici Iuniores prius in Aula Episcoporum quam Regia</i>	
5.	<i>formandi</i>	59.
1.	<i>Carnconius Archiepisc. solers iuuentutis Ecclesiastica moderator</i>	60.
2.	<i>Causæ excusantes Episcopum a non Residentia</i>	97.
0.	<i>Concionandi munus proprium Episcopale</i>	99.
8.	<i>Contra Senatum Ecclesiasticum pro decimarum exactione</i>	
4.	<i>factiones</i>	116.
0.	<i>Cum Principe quam prudenter agendum</i>	134.
0.	<i>Contra ea quæ passim Ecclesiasticis in Polonia obiici solent</i>	141.
5.	<i>Creslaus Kurosuanscius Episcopus Vladislauien. Gente Rosarum</i>	150.
	<i>Carnkouii Episc. aula iuuentutis Polonæ in omni genere virtutis</i>	
	<i>ac disciplina exercenda Palæstra</i>	165.
	<i>Carnconius Pstroconii consilio partes Zborouianas deserit</i>	172.
	<i>Carnconius ægre fert secessionem Pstroconii ad Aulam Regiam</i>	180.
4.	<i>Comitate & agendi dexterritate inuidiam æmulatorum superat</i>	185.
9.	<i>Ceteris missionem petentibus Pstroconius Regi firmiter adhæret</i>	201.
9.	<i>Cilicium quod die Consecrationis sumpsit per Triennium non deposuit Pstroconius</i>	304.
2.	<i>Clemens VIII. Pont. Max. controuersias Ordinis S. Dominici in</i>	
	<i>Polonia & Russia componendas committit Pstroconio</i>	308.
3.	<i>Cracouiam Regi occupandam Pstroconius persuasit</i>	500.
	<i>Consilium Pstroconii de occupanda Cracouia Senatus approbat</i>	501.
	<i>Cancellarii munus deponit Pstroconius</i>	603.
	<i>Cathedram Vladislauien. ingrediendi morbus inualefcit</i>	606.
2.	<i>Curam valetudinis curæ animæ posthabet Pstroconius</i>	607.
3.	<i>Consuetæ pietatis & deuotionis exercitia Pstroconii</i>	803.
9.	<i>Corporis habitudo & animæ dotes Pstroconii.</i>	804.

I N D E X

D

<i>Disertationis de Episcopali munere exordium</i>	9.
<i>Digni in petitione Episcopatus quatenus excusantur</i>	11.
<i>Donationes Aulicæ per Ecclesiasticos suspectæ</i>	16.
<i>Dziergouius Archiepiscopus Gnesnen. in suos profusus</i>	110.
<i>Decimæ olim Vectigal Regium Episcopis donatæ</i>	124.
<i>De loci prærogatiua olim inter Ecclesiasticum Statum & Duces Masouia contentio</i>	127.
<i>Decanatus Varsauien. delatus Pstroconio</i>	182.
<i>Dicta primum in Senatu a Pstroconio sententia qualem illi existimationem conciliauerit</i>	306.
<i>Die vitæ suprema ad Sacellum perducitur Missæ interest & SS. Eucharistiam sumit Pstroconius</i>	703.
<i>Diem obitus sui præsciuit Pstroconius.</i>	704.

E

<i>Episcopale munus quale & quantum</i>	1.
<i>Episcopi nominis notatio</i>	14.
<i>Episcopus in Ecclesia sua specularor</i>	14.
<i>Episcopus quasi Belli dux & miles fortissimus</i>	16.
<i>Episcopus nosse debet hostes</i>	17.
<i>Episcopi sunt Pastores</i>	33.
<i>Episcopalis Sanctitatis & Sacrificii excellentia a D. Chrysostomo expensa</i>	42.
<i>Episcopi temere electi inuiciles & inepti sunt</i>	52.
<i>Episcopos futuros vocandi ratio</i>	53.
<i>Electio Canonica Episcoporum in Polonia in Regiam Nominationem transiit.</i>	64.
	<i>Episcopus</i>

I N D E X.

<i>Episcopus quibus virtutibus clarere debeat</i>	78.
<i>Episcopus perfectionem professus</i>	78.
<i>Episcopus qualiter ad perfectionem obligatus</i>	80.
<i>Episcoporum potestas & prerogativa</i>	86.
<i>Episcopi solium altius in Ecclesia elevatum</i>	87.
<i>Episcoporum potestati plurimum iniquitas temporum derogavit</i>	88.
<i>Episcoporum Poloniae in Senatu excellens factum</i>	93.
<i>Episcopi diuino iure ad Residentiam teneri videntur</i>	94.
<i>Episcopi non residentes in Polonia non omnino damnandi</i>	95.
<i>Episcopum ad residentiam teneri rationibus declaratur</i>	96.
<i>Episcopi Residentis quae munia</i>	98.
<i>Episcopus quotidie sacris operari vel interesse debet</i>	98.
<i>Episcopo non ditandi consanguinei</i>	106.
<i>Episcopi pessimo exemplo suos ditarunt</i>	107.
<i>Episcopus in Polonia etiam Regni Senator</i>	122.
<i>Episcoporum antiquae prerogativae</i>	125.
<i>Episcoporum in primis est iura Ecclesiae tueri</i>	141.
<i>Episcopi legibus iniquis contraire debent</i>	142.
<i>Episcopi & Senatoris dignitatem in Conuentibus Russiae grauitertur Pstroconius</i>	305.
<i>Episcopatum Praemislien. ab iniuriis vindicat ac pristino splendori restituit Pstroconius.</i>	307.

F

<i>Functio Episcopalis Nouae legis in ornatu Pontificis antiquae legis adumbrata</i>	41.
<i>Fauor Regius in conferendo Episcopatu</i>	53.

Fridericus

I N D E X.

- Fridericus Casimiri III. Filius Episc. Cracouien. vita & morte
inglorius* 73.
Febri maligna corripitur Pstroconius 702.

G

- Gusouiensis pugna* 29.
Gemmarum Pontificalium mystica enarratio 83.
Gorcana domus Ecclesiasticis opibus aucta interitus 109.
*Georgii Radiuili S. R. E. Cardinalis Episc. Cracouien. singu-
laris in Visitanda Diœcesi opera* 103. ~~154.~~

H

- Hieronymi Rozdrazewski Episcopi Vladislauien. ex Vita inno-
centia & Sanctitate nomen magnum apud omnes* 26.
Heresis morbus in Polonia facile curabilis 38.
*Hieronymus Rozdrazeuius ex Curia Pii V. Pont. Max. ad Au-
lam ab Henrico Rege euocatus* 62.
*Homines manifeste improbos non dignatur Deus Episcopali
vocatione* 66.
Hieronymus de Buzenin supremus Regni Thesaurarius 151.
Hieronymus de Buzenin Castellanus Siradien. 151.

I

- In Episcopatu plurimum sollicitudinis & periculi* 15.
*Ioan. Tarnouius Episcopus Vladislauien Ecclesie & Reipub.
propugnator acerrimus* 27.
Ingenia luuentutis Ecclesiastica qualiter ab Episcopis exercenda 60.
Ioan

I N D E X

73.	<i>Ioan. Vezyk apud Ioan. Tarnouium institutus</i>	63.
72.	<i>Inquisitio in vitam Nominati Episcopi facienda</i>	64.
	<i>Illustribus orti Natalibus raro idonei geren. Episcopatus</i>	72.
	<i>Ioannis Lubranski Episc. Posnaniens. intemperies</i>	92.
29.	<i>Ioan. Gruscinius Archiepiscopus Gnesnen. a fratribus quos di-</i>	
83.	<i>tarat male tractatus</i>	108.
09.	<i>Impotentia iracundia Ecclesiasticorum notatur</i>	116. 117.
	<i>In Ecclesiastico Senatu aliqua desiderari ostenditur</i>	133.
	<i>Ioan. Gruscinius Archiepiscopus Gnesnen. Gente Rosarum</i>	150.
	<i>Ioan. Lascus Archiepiscopus Gnesnen. Korabita in familiam</i>	
	<i>Rosarum adoptatus</i>	150.
	<i>Ioannes Lascus in suos adoptatores quam gratus</i>	150.
	<i>Ioan. de Buzenin Capitaneus Oszerszowiensis</i>	151.
6.	<i>Ioan. de Buzenin Pstrokonski pro Patria res fortiter gesta</i>	152.
8.	<i>Ioan. de Buzenin Pstrokonski mors gloriosa</i>	152.
	<i>Eiusdem posteritas Matthias & Zbigneus</i>	152.
62.	<i>Ioan. Pstrokonski Castellanus Konarien.</i>	152.
	<i>Ioan. Pstrokonski Matthias Episcopi Vladislauien. frater Castel-</i>	
	<i>lanus Vielunensis</i>	153.
66.	<i>Incer Carnouium Archiepiscopum Gnesnen. & Volscium Episco-</i>	
51.	<i>pum Plocen. de retinendo apud se Pstroconio certamen</i>	168.
51.	<i>Interregnum post mortem D. Stephani Regis Poloniae</i>	173.
	<i>In Electione Noui Regis ad maxime ardua negotia a Carnouio</i>	
	<i>adhibetur Pstroconius</i>	175.
15.	<i>Ioan. Tarnouius ex Referendario Regni Vicecancellarius</i>	184.
	<i>Insanos Suecorum contra Regiam Maiestatem conatus egregie</i>	
	<i>retundit Tarnouius</i>	189.
7.	<i>In Templi Cathedralis Premislien. Violatores grauiter animad-</i>	
0.	<i>uertit Pstroconius.</i>	301.
	<i>In delin-</i>	

I N D E X.

<i>In delinquentes benignus in semet seuerus Pstroconius</i>	304.
<i>Ioan. Tarnouii Archiepiscopi Gnesnen. supremus morbus</i>	309.
<i>Ioan. Tarnouius quæ ratione in Archiepiscopatum euectus</i>	309.
<i>Inter mortuis uocibus Orationem Dominicam recitat, & in uerbis Aue Maria, placide moritur Pstroconius</i>	706.
<i>In opum peculiaris cura & ratio Pstroconio</i>	709.
<i>Insignia circa liberalitatem in pauperes exempla quadam in Pstroconio</i>	800.
<i>In tot Magistratibus quæstuosis nullas congegit opes Pstroconius</i>	805.
<i>In Ecclesia Vladislauien. Episcopali sepultus Pstroconius</i>	806.

K

<i>Karnkouii Archiepiscopi egregia pietas & liberalitas</i>	22.
<i>Karnkouii cura Pastoralis & Doctrina</i>	24.
<i>Karnkouii dicendi iuris & auctoritas.</i>	25.

L

<i>Libri D. Chrisostomi de Sacerdotio Pstroconio per quam familiares</i>	7.
<i>Leges Politicorum contra immunitatem & dignitatem Ecclesiasticam sub Sigismundo Augusto temeraria</i>	18.
<i>Laurentii Goslicii præclarum factum ex Pramislilien. in Posnanien. Episcopatum transeuntis</i>	65.
<i>Libertas Episcoporum eximia in castigandis Principum delictis</i>	89.
<i>Libertas Episcopalis & Regni & Regno semper salutaria</i>	92.
<i>Lucas Goreanus ex Palatino Posnanien. Episc. Vladislauien.</i>	109.
<i>Libertatis & auctoritatis Episcopalis recensentur assertores.</i>	129. 130.

I N D E X.

M

	<i>Matthias & Stanislaus Lubienſki eodem tempore Poſnaniens. & Plocen. Episcopi</i>	3.
	<i>Matthias Pſtrokoniſki quantus vir in Eccleſia & in Republica</i>	4.
	<i>Matthias Pſtrokoniſki Caſſandra Polonica dictus</i>	5.
	<i>Matthia Pſtroconii ſtudium Sacerdotio accomodatum & pietas inſignis</i>	6.
	<i>Matthias & Stanislaus Lubienſci a Pſtroconio ad domesticam inſtitutionem ab Aula euocati</i>	63.
	<i>Muneris Episcopalis ſplendidum onus amplius expenditur</i>	84.
	<i>Munus Episcopale graphice depingitur</i>	119.
	<i>Miſeri Principes apud quos vera ſilentur</i>	131.
	<i>Mors Pſtroconii quam præſciuit valde pia</i>	145.
	<i>Matthia Pſtrokoniſki ex Margaretha Tarnouia filii</i>	152.
	<i>Matthia Pſtroconii Episc. Vladislauien. prodigioſa infantia</i>	154.
	<i>Matthias Pſtroconius infans pene ſuffocatus matris voto vita reſtituitur</i>	154.
	<i>Idem Triennis in Fluuio ſubmerſus miraculoſe in ripam incolu- mis educitur</i>	154.
	<i>Eiuſdem Pueritiam mater informat</i>	155.
	<i>Eiuſdem in Pueritia ſenilis morum grauitas</i>	155.
	<i>Eundem Buzenio Theſaurario Regni hæreſi deprauato ad edu- candum depoſcenti mater tradere renuit</i>	156.
	<i>Matthias a Scholis Triuialibus Cracouiam mittitur</i>	157.
	<i>Matthias Inouodien. Præpoſitura renunciat</i>	158.
	<i>Matthias e Scholis euocatus Ioan. Sieracouio Palatino Lanci- cien. ſuum probat in Latino ſermone profectum</i>	159.
	<i>Matthia Stillum laudat Carnouius Episc. Vladislauien.</i>	189.
		Mira

N

I N D E X.

<i>Mira Dei circa Pstroconium viribus & pecunia deficientem Romæ providentia</i>	167.
<i>Mira dexteritate ab iniquis consiliis tumultuantes abducit Pstroconius</i>	174
<i>Magna cum invidia de eligendo Rege Poloniae statur consilio Pstroconii</i>	177.
<i>Magno ac constanti animo Tempia ac redditus eorum ab Hereticis re- cuperat Pstroconius</i>	302.
<i>Mors pia Cardinalis Maciejouii eiusque res in vita gesta</i>	601.
<i>Morbi causa & occasio Pstroconio</i>	609.
<i>Mira in Pstroconio mansuetudo & animi tranquillitas.</i>	801.

N

<i>Nominatus Episcopus nihil Iuris habet in bonâ Ecclesiastica ante Papæ confirmationem</i>	65.
<i>Notantur Episcopi magis ad rem suam quam ad curam Pastoralem attenti</i>	118.
<i>Nouo Regi a Carnouio obuiam mittitur Pstroconius</i>	178.
<i>Nullius ciuium extra pugnam fundendum sanguinem Consilium Pstroconii</i>	509.

O

<i>Obsequiorum Aulicorum Ecclesiasticis sedulitas importuna</i>	56.
<i>Onus animarum graue & periculosum esse exemplis demonstratur</i>	85.
<i>Opatouiense Oppidum a Monasterio Tinecen. quomodo ad Padnieuios deuenerit</i>	111.
<i>Optimi Senatoris in Reipubl. functione partes</i>	139.
<i>Oportuna Pstroconii ex hac vita migratio</i>	146

Opuscu-

I N D E X

<i>Obusculi presentis dedicatio</i>	147.
<i>Odium Regis cum Psiroconio commune.</i>	407.

P

<i>Petri Tylicki Episcopi Cracouien. de Psiroconio iudicium</i>	5.
<i>Psiroconii de Episcopatu sermo a Stanislao Lubienio scripto comprobensus</i>	8.
<i>Propositio de recte gerendo Episcopatu</i>	12.
<i>Partitio dicendorum</i>	13.
<i>Pseudopolitici hostes Ecclesie acerrimi</i>	18.
<i>Politicorum contra clerum impii semper conatus</i>	19.
<i>Pastoris munus difficile in charitate fundatum</i>	34.
<i>Pastor nisi cautus sit sibimet timere debet</i>	36.
<i>Psiroconii apud Aulam Regiam qualis vita ratio.</i>	50.
<i>Psiroconii ad Episcopatum promotio.</i>	51.
<i>Psiroconii ab exercitatione Carnkoui ad Aulam accessus.</i>	61.
<i>Per indignos ministros cultus diuinus vilescit</i>	66.
<i>Petri Gamrati ob solennes & largas Eleemosynas felicior post vitam li- centiosam exitus</i>	71.
<i>Petrus Gamratus Archiepiscopus Gnesnen. simul & Episcopus Cracouiensis.</i>	71.
<i>Parentum voluntate facti Ecclesiastici parum feliciter cedunt.</i>	73.
<i>Psiroconii optima vite consuetudo</i>	76.
<i>Propositionis de recte gerendo Episcopatu caput alterum</i>	77.
<i>Pastoris excellentia quanta esse debeat.</i>	79.
<i>Perfectionis Episcopalis typus in vestitu Pontificis antiquae legis ad- umbratus</i>	81.
<i>Perfectionis Episcopalis typus in Pontifice nostro IESU Christo clarius expressus</i>	83.

I N D E X.

<i>Padriueiorum familia prope extincta</i>	110.
<i>Petrus Myscouius Episcopus Cracouien. ditandis suis intentus</i>	112.
<i>Parochi cuiusdam de impudica consuetudine accusati impudentior excusatio.</i>	121.
<i>Pstroconius quomodo futura prædixisse intelligendus est.</i>	145.
<i>Poraius S. Adalberti Frater Gentis Rosarum Princeps.</i>	148.
<i>Petrus de Buzenin terræ Siradien. Iudex.</i>	151.
<i>Pstroconius cum Nepotibus Sieracouii in Germaniam ablegatur</i>	161.
<i>Pudicitia & Castitatis cultor diligens Pstroconius</i>	162.
<i>Pstroconius Cancellaria Castren. Siradien. incumbit</i>	163.
<i>Pstroconius inter vitæ corruptæ sodales incorruptus</i>	163.
<i>Pstroconius Carnouio inter domesticos commendatur</i>	164.
<i>Pstroconius Carnouii impensis Romam proficiscitur</i>	166.
<i>Petri Volski Episcopi Plocen. egregia in Pstroconium ægrum liberalitas</i>	167.
<i>Pstroconio Canonicatus Gnesnensis & Præpositura Louiciensis defertur</i>	169.
<i>Pstroconius amulorum oppugnatur inuidia.</i>	171.
<i>Pstroconius ad factiosas procerum legatur Conuentiones</i>	174.
<i>Pstroconius potentissimis rationibus persuadet Carnouio deligendum in Regem Sigismundum Suecia Principem</i>	176.
<i>Pstroconii pietas & studium erga milites ex conflictu saucios & fame pressos</i>	179.
<i>Pstroconius inter Regios Secretarios adoptatur</i>	180.
<i>Pstroconius a rebus in Legatione Austriaca prudenter gestis iterum Regi & Regina commendatus</i>	182.
<i>Pstroconius absens, Regens Cancellariæ designatur</i>	185.
<i>Partes Regias desententia Pstroconii egregie tuetur Tarnouius</i>	187.

I N D E X.

<i>Pro dignitate & securitate Regiæ Maiestatis in Suecia solus cum Pstroconio maiore opera laborat Tarnouius.</i>	190.
<i>Poloni periclitantur in Suecia</i>	197.
<i>Pstroconii periculum in Suecia</i>	198.
<i>Pstroconii magnus & constans animus in periclitando</i>	199.
<i>Pstroconius ex Suecia reuersus Commentarios itineris Suetici ac rerum isthic gestarum per otium conficit</i>	202.
<i>Pstroconius ex Regis Commissione graues inter Archiepiscopum & Episcopum Vladislauensem controuersias componit</i>	203.
<i>Pstroconius qualem se Referendarium gesserit</i>	205.
<i>Pstroconius Gnesnen. Prepositus</i>	206.
<i>Pstroconius vt se ab Aula dimoueat Episcopatum Pramisljen. frustra disuadentibus amicis acceptat</i>	207.
<i>Pstroconius a Carnouio Archiepiscopo Gnesn. consecratur.</i>	208.
<i>Pstroconius in Archidiœcesi officii Episcopalis rudimenta ponit</i>	209.
<i>Pstroconius Visitat vniuersam Diœcesim suam</i>	300.
<i>Pstroconii Episcopi circa egenos pietas.</i>	303.
<i>Pstroconius Vice Cancellarius Regni renunciatus</i>	401.
<i>Pstroconii Vice Cancellarii eximia in obeundo munere solertia</i>	402.
<i>Pstroconius suo candore frangit Cancellarium, eumque sibi ex infenso comparat amicum.</i>	403.
<i>Pstroconius Vice Cancellarius mortuo Cancellario totam negotiorum molem subit.</i>	405.
<i>Pstroconius Cancellarius Regni renunciatus</i>	502.
<i>Pstroconii contra Rokoschanos sententia mitior</i>	503.
<i>Pstroconio authore in neminem rebellium scuitum</i>	508.
<i>Pax inter Regem ac Rokoschanos Pstroconio laborante</i>	600.

I N D E X.

<i>Pstroconio Episcopatus Vladislavien. delatus</i>	602.
<i>Prussiam Ducalem ex Regis ac Ordinum sententia inspicere & Cura- tori Fatui Principis ex Senatus-consulto condiciones præscri- bere iussus</i>	604.
<i>Pstroconius morbo intercipitur</i>	605.
<i>Pstroconii mirum in tota vita puritatis studium</i>	707.
<i>Pstroconius penitentiae & mortificationis cultor egregius</i>	708.
<i>Pstroconii pius erga Ordines religiosos affectus</i>	802.

Q

<i>Quales Episcopos Politicis opponi oporteat</i>	21. & 32.
<i>Quae partes sint veri Pastoris & Episcopi</i>	35.
<i>Quae mala Pastori a grege Christi propulsanda</i>	35.
<i>Qua prudentia Pastor morbos animæ in subditis curare debet</i>	37.
<i>Quid oneris rite ordinato Episcopo incumbat</i>	77.
<i>Quales se in functione Reipubl. olim præstabant Episcopi</i>	128.
<i>Quas ob causas ab adversa parte Regi conflatum odium.</i>	65.

R

<i>Residere Episcopo minus est nisi munus Episcopale exerceatur</i>	95.
<i>Rokos Hungaricum nomen</i>	135.
<i>Regna & Imperia seditioe perire</i>	136.
<i>Rokosiana seditionis descriptio</i>	136.
<i>Rosarum Gentilitii stemmatis in Polonia origo.</i>	148.
<i>Rosarum Gentis per diuersas familias propagatio</i>	149.
<i>Rosarum de scyrpe Buzeniorum domus profecta</i>	149.
<i>Rosarum Gentis Viri illustres</i>	150.

Republ-

I N D E X.

<i>Repulsam a Carnouio Pstroconius passus, postea receptus</i>	164.
<i>Res turbata inter Proceres Poloniae</i>	172.
<i>Regem nouum eleganti oratione salutat Pstroconius</i>	178.
<i>Regem nouum cum Carnouio Cracouiam deducit</i>	187.
<i>Rozdrauio Episcopo Vladislaiensi Austriaca legationis Comes Pstroconius</i>	181.
<i>Regia nuptiae priores, motus in Regno caussa</i>	186.
<i>Regem in Suetiam abeuntem comitatur Pstroconius</i>	188.
<i>Regis ac Polonorum lata e Suecia discessio</i>	191.
<i>Res Suetiae turbulenta</i>	196.
<i>Res Polona prodita in Suecia</i>	200.
<i>Referendarius Regni creatus Pstroconius</i>	204.
<i>Rokoszii initia</i>	404.
<i>Regiam caussam strenue tutatur Pstroconius</i>	408.
<i>Rokoszianorum Conuentibus obuiat Pstroconius</i>	409.
<i>Rokosziani pacatis consiliis tractantur</i>	504.
<i>Rokosziani armis compescuntur</i>	505.
<i>Rokosziano in conflictu quid egerit Pstroconius</i>	507.
<i>Regi parca de Rokoszianis victoria</i>	507.
<i>Rokoszianorum caesorum & sauciorum Pstroconii cura</i>	507.
<i>Raciazii templum instaurari curat infirmus Pstroconius</i>	701.

S

<i>Sigismundi III. Regis Poloniae de Pstroconio iudicium</i>	5.
<i>Stanislai Zolkieuii R. P. Cancellarii de eodem sensus</i>	5.
<i>Sororem defunctam per quietem videt Pstroconius qua illi totam vitam seriem & super venturos honores mortemque pradixit</i>	9.
<i>Santissimos quosque Episcopalem dignitatem declinasse</i>	10.

S. Nila-

I N D E X.

<i>S. Nilamon vitam amittere quam Episcopatum acceptare maluit</i>	10.
<i>Stanislaus Carnouius Archiepiscopus Gnesnen. Episc. norma</i>	22.
<i>Sedulitate Episcoporum hæreses & schismata tollenda</i>	39.
<i>Sacerdotum dignitas ingens</i>	49.
<i>Sacerdotum admiranda potestas</i>	46.
<i>Sacerdotem qui despicit insanus est</i>	46.
<i>Sacerdotum honor</i>	47.
<i>Sacerdotum contemptores quanto scelere se obstringunt</i>	48.
<i>S. Chrysostomus indignum se censeat Episcopatu</i>	49.
<i>Sine vocatione Dei Episcopatum ambientium indignitas triplex</i>	67.
<i>Strzembosii post mortem apparitio</i>	71.
<i>Sandiuogii Canon. Gnesn. priuata Casimiri III. admonitio</i>	90.
<i>Sigis. Augustus obiurgationem Carnouii libens recepit</i>	91.
<i>Senatus in Polonia prius ex Episcopis quam ex secularibus</i>	123.
<i>Senatoria Episcopi dignitas in quo sita</i>	128.
<i>Spitko de Buzenin Canonicus Gnesnen. Pstroconii patruus</i>	151.
<i>Sierakouius Palatinus Lenciciensis Pstroconii formator</i>	160.
<i>Sacerdotio præditus quam piam vitam instituerit Pstroconius</i>	170.
<i>Simultates inter Tarnouium Archiepisc. & Cancellarium.</i>	309.

T

<i>Tarnouii Archiepiscopi Gnesnen. prematura mors prædicitur</i>	28.
<i>Typus Helie sacrificantis</i>	43.
<i>Totius tractatus Epilogus</i>	143.
<i>Tarnouius motus Regni ex primis Regiis Nuptiis natos consilio Pstroconii sedat</i>	186.
<i>Tarnouio ad Episcopatum Posnaniensem euecto secessionem ab Aula meditatatur Pstroconius Præpositus Lanciciensis factus</i>	192.

Tarnouii-

I N D E X.

<i>Tarnouius Pstroconio Regem iterum in Sueciam comitari suadet</i>	193.
<i>Tempestate disiecta Polonorum classis & copia</i>	195.
<i>Tarnouius quanto apparatu Gnesn. ingressus</i>	309.
<i>Tarnouius Archiepiscopus moritur</i>	400.
<i>Tarnouii supremæ voluntatis Executor Pstroconius</i>	400.
<i>Testamento condito curam sui permittit Medicis Pstroconius</i>	608.

V

<i>Visitatio Diœcesis Chelmen. per Reuerendissimum D. Matthiam Lubienski primo biennio expedita</i>	2.
<i>Vocationis diuinæ in ambiendo Episcopatu singularis habenda ratio</i>	66.
<i>Vdo Archiepiscopus Magdeburgensis seuerè punitus</i>	69.
<i>Vocati a DEO ad Episcopatum & non vocati qui differant</i>	75.
<i>Vladislaus Jagelloni libertas Ecclesiastica non molesta</i>	89.
<i>Visitatio suæ Diœcesis cuique Episcopo omnino incumbit</i>	100.
<i>Visitatio vnde dicta & quid sit</i>	101.
<i>Visitatio Diœcesis quouis biennio facienda</i>	102.
<i>Visitatio biennalis in Polonia vix possibilis</i>	102.
<i>Visitatores seduli suarum Diœcesum in Polonia</i>	103.
<i>Visitanti Episcopo quid primum præ oculis habendum</i>	104.
<i>Visitanti Episcopo quæ vitæ ratio tenenda</i>	105.
<i>Vriel Gorcanus Episcopus Posnaniensis in suos liberalior</i>	109.
<i>Visitantis Episcopi familia qua morum probitate & modestia præstare debet.</i>	113.
<i>Visitantis Episcopi Idæa</i>	114.
<i>Visitanti Episcopo in quos inquirendum</i>	120.
O	Vnde

I N D E X.

<i>Vnde tanta Episcopis in Senatu dicendi & Reges redarguendi libertas</i>	129.
<i>Varia de Senatu Ecclesiastico querella.</i>	135.

Z

<i>Zauisæ Curosuanscii Episcopi Cracouiensis laudabile exemplum</i>	70.
<i>Zbigneus Pstrokowski & Barbara de Gaielniki Pstroconii Episcopi Vladislauiensis progenitores</i>	153.
<i>Zolkeuium Pstroconius Regi commendat</i>	405.
<i>Zolkeuius Rokosz anorum partibus oppositus.</i>	405.

V A R S A V I Æ,

In Officinâ Ioannis Rossowski, S. R. M. Typographi.
Anno Domini M. DC. XXX.

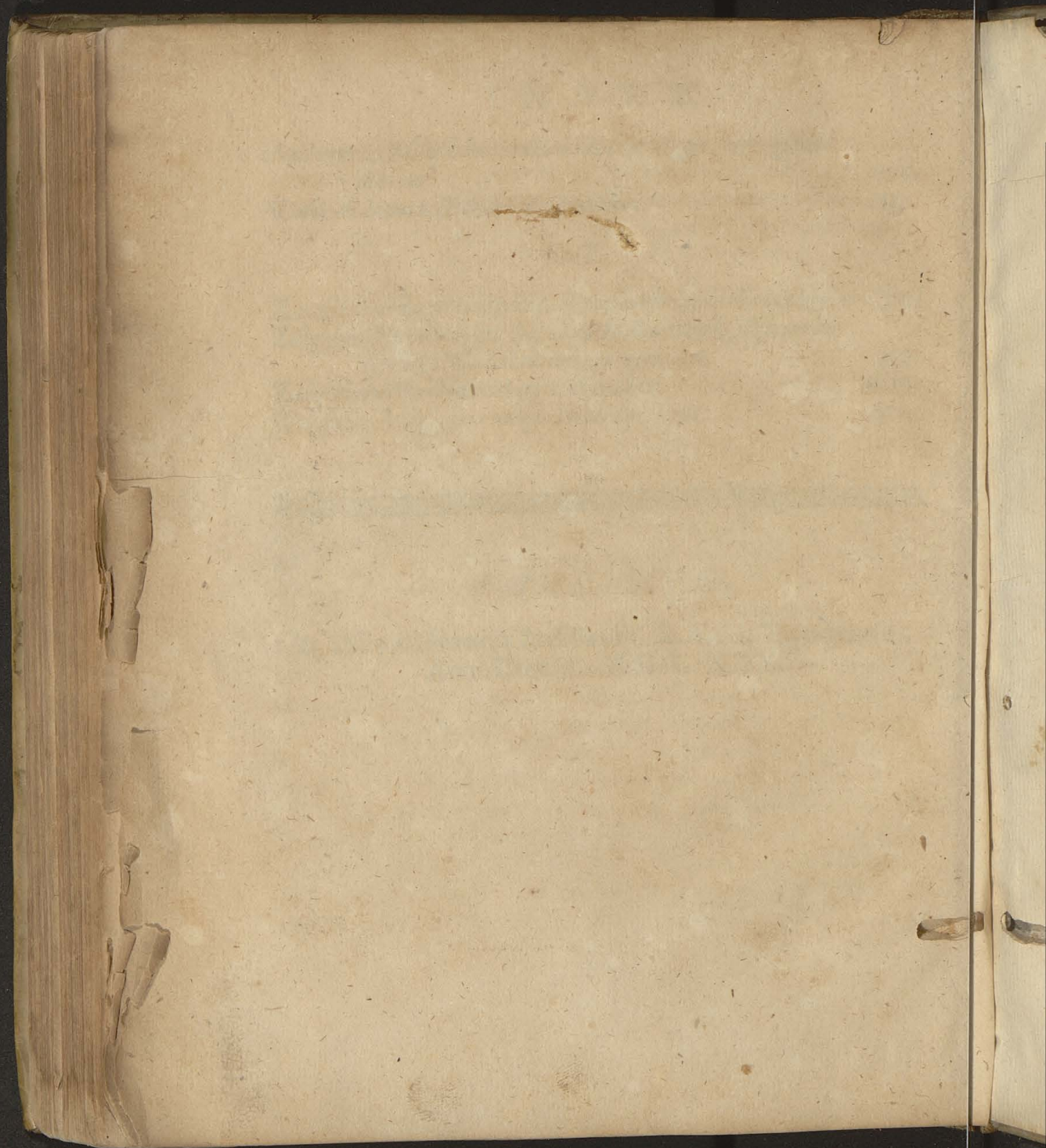

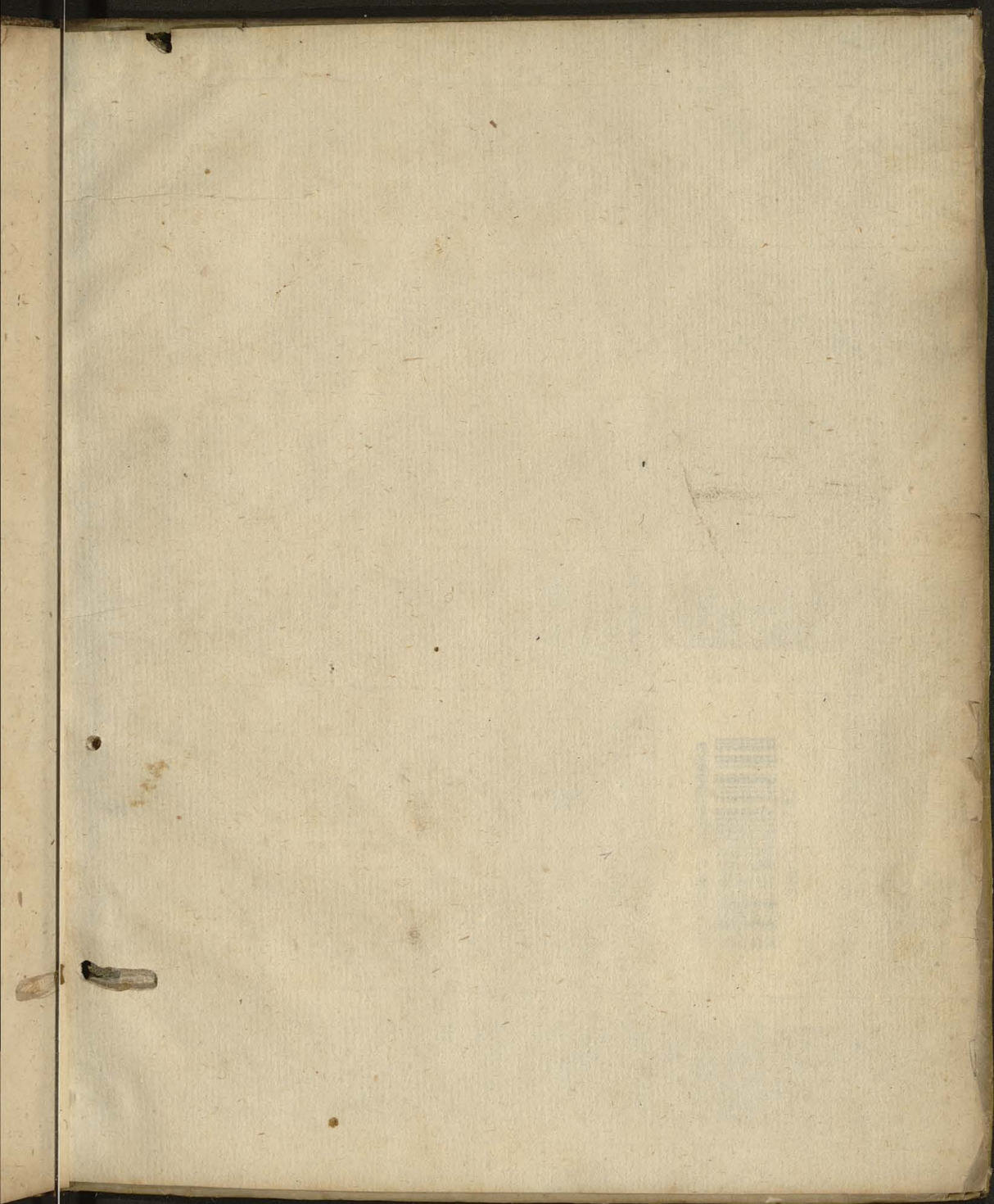
29.
35.

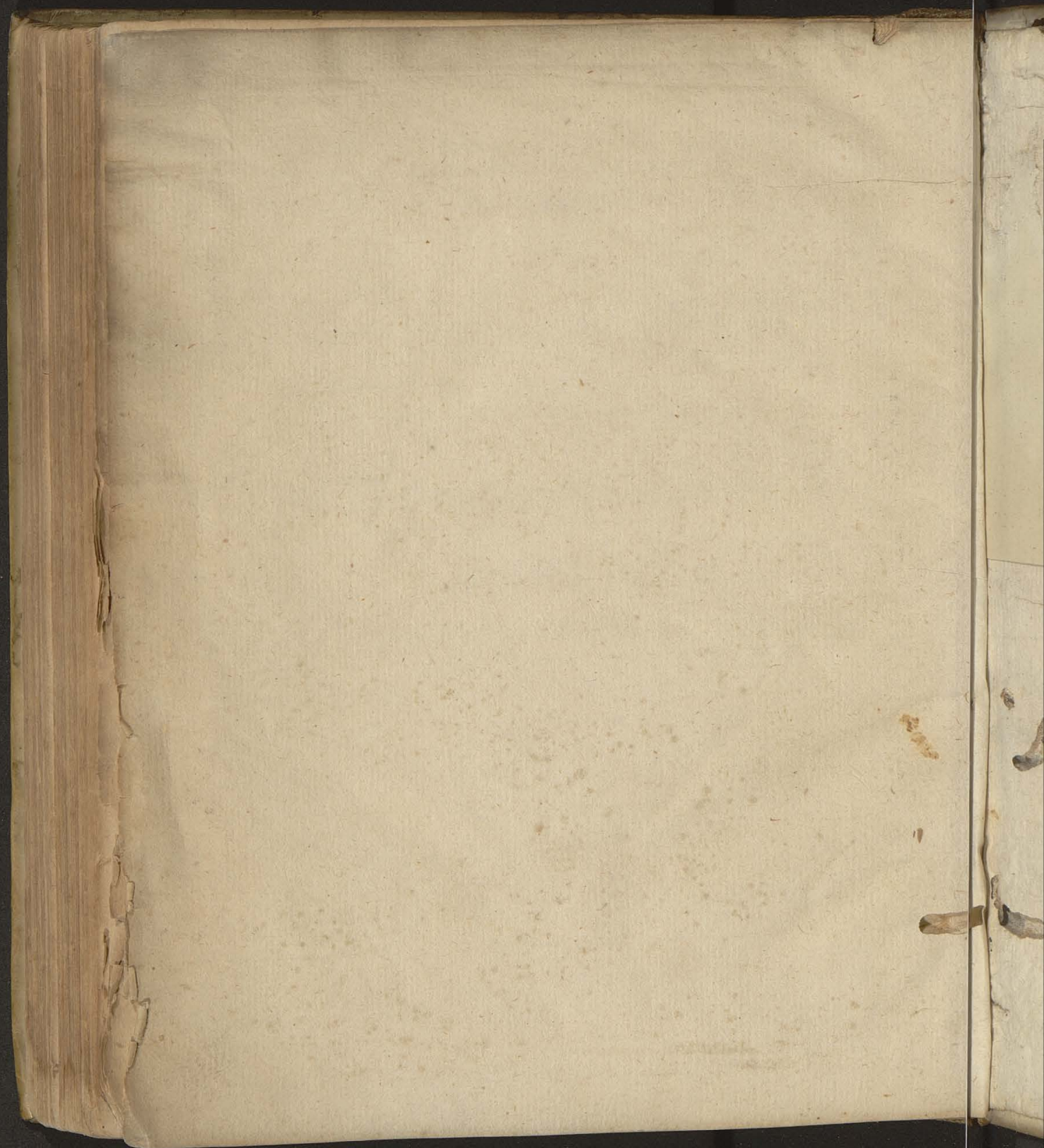
70.

53.
05.
05.

20

Biblioteka Jagiellońska

star0026782

